Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission by post as a Newspaper. XVIII Metai Nr. 8 (929) 1967 m. vasario 27 d.

DAR JAUNIMO REIKALAIS

Pernai ištisus metus skambėjo įvairios deklaracijos mūsų jaunimo adresu. Gražu buvo klausytis keliamų užtarnautų ir gal ne visai užtarnautų jaunimo nuopelnų, kiek minorine gaida kalbėjo vyresnieji užkliudydami jaunimo ydas, bet už tai visas kaltes sau prisimdami ir t. t. tačiau vargu, ar to užteko.

Po įvairių metų sąvartoje triukšmų, suvažiavimų mes jau vėl stojame į kasdieninio darbo kelią ir rūpinamės, kas reikia padaryti ir kas turi būti padaryta. Žvelgiame į pereitų metų neužbaigtus, arba greičiau iškeltus, bet nepradėtus užsimojimus ir norime sustoti prie vieno labai aktualaus — vėl prie jaunimo.

Nors ir kaip mūsų pastangos yra didelės mūsų jaunimo naudai, bet mes neišgalim, arba gal ir neigalėsim jaunimo troškimų patenkinti... Tačiau ..vieną kitą dalyką konkrečiai vis tik galėtume specialiai mūsų jaunimui padaryti.

Jau nuo pernai plačiai kalbama apie sporto salės būtinumą Sydnejaus jaunimui. Bankstowno Namai net sutiko duoti žemės — statykite ir kurkitės! Žinoma, metų pabaigos visi triukšmai šį reikalą šiek tiek aptildė, bet šiandie jis vėl aktualiai iškyla ir reikia kaip nors jį išspręsti.

Ar iš tikro mūsų jaunimui reikia sporto salės? Daugelis pasisakytų teigiamai, daugelis ir gal neigiamai. Vis tik kaip jau visi žinome, jaunimo nepatenkina nei turimi vienur kitur bendruomeniniai namai, nei ..vyresniųjų rengiami lietuvybei išlaikyti įvairūs parengimai. Jaunimas ..veržiasi į sportus, į pramogas, į visokias kitas išmones, ko neranda savųjų tarpe ir todėl nesulaikomai turi eiti pas kitataučius. Ir taip nuolat priversti kreiptis į svetimtaučius jauni mūsų vyrai ir mergaitės gal net ir suabejoja — ką gi mes gauname laikydamiesi prie lietuvių? Čia ir yra pats reikalo branduolys. Jeigu pats jaunimas kelia klausimą, kad būtina liet. jaunimui sporto salė, tai reiškia, kad jaunimas vis tiek nori būti lietuvių tarpe ir lietuviais ir todėl lietuvybės palaikymui gal būt net esminiai prisidėtų ir sava lietuviška sporto salė. Tai principas, kuris lygiai galioja ne vien Sydnejuje, bet ir visose kitose didesnėse liet. kolonijose.

Kalbant konkrečiai apie Sydnejų ir šio miesto jaunimo užsimojimus pasistatyti sporto salę vis tik sydnejiškių ambicija būtų visai pagrįsta, jeigu tas sporto salės statybos projektas būtų konkrečiai ir greitai realizuotas: sydnejiškiai būtų pirmieji lietuviai pasaulyje, turį savo nuosavą jaunimui sporto salę. O kadangi sporto salės statyba projektuojama prie jau egzistuojančių lietuvių namų, tai savaime susidarytų jaunimui padedant ir toje vietoje Sydnejaus lietuvių Centras, kuris gal su laiku suglaudintų ir visus Sydnejaus lietuvius. Be sporto reikalų lygiai tokia erdvi salė dažnai būtų panaudojama ir kitiems lietuviškiems reikalams, kaip įvairiems didesnio masto minėjimams, baliams ir pan. Tik paskaičiuokime, kiek kartų per metus sydnejiškiai lietuviai turi savo reikalams samdytis kitur sales nesutilpdami vienoje esančioje — Dainavoje.

Tokiu būdu sporto salės pastatymas Bankstowne būtų prasmingas ir svarbus ne vien tik sportininkams, bet ir visai vietos kolonijai.

Todėl gal net ir nereikėtų abejoti — statyti ar nestatyti. Kiekvienas sukurtas darbas visados pasiteisina: pastatytoji sporto salė jau bus konkretus mūsų visų darbas, kuriuo naudosis ne tik sportininkai. Tegu visas projektas eina ir sportininkų vardu, bet nereikia suprasti, kad salę pastatydami tuo pačiu iš jaunimo proteguojame tik sportininkus. Salė bus mūsų visų — bendruomenės, ir ji pirmoj eilėj pasitarnaus ir bendruomenei ir lietuvybei.

Kas buvo kalbama apie Sydnejų specialiai, tas lygiai taikintina ir visoms liet. kolonijoms, nes visur yra jaunimo ir visur jis bet kokiom priemonėm, gal net ir brangiai kainuojančiom, išlaikytinas, norint užtikrinti lietuvybės išeivijoje tęstinumą.

(v. k.)

LIETUVIAI LONDONE NEMIEGA!

(AUKSAS, KOSYGINAS IR LIETUVA)

Viskas prasidėjo nuo auksо. Apie dešimt milijonų svarų vertės auksо, kurį Pabaltijo respublikos padėjo Londono bankuose, Britanijos užsienio reikalų ministras G. Brown pavadino "įkyriu erzeliu sovietų - britų santykiuose". Mat Kremlius to pabaltiečių aukso reikalauja sau, o savo ruožtu nenori pripažinti 15 milijonų svarų skolos Britanijai, kuri susidarė iš Pabaltijyje ir kitur nacionalizuotų britų turtų.

Neatrodo, kaip anksčiau kad buvo baimintąjisi, kad britai šiuo metu būtų linkę su sovietais padaryti finansinį sandėrį svetimo turto sąskaita: paskutinieji duomenys rodo, kad pabaltiečių auksas ir toliau liks Londone užblokuotas ir sovietams neprieinamas. Pažymėtina, kad ir viešoji Britanijos nuomenė pastebimai linksta šia kryptimi. Įtakingojo dienraščio *The Guardian* ūkinio skyriaus straipsnyje dėl to pabaltiečio aukso nedviprasmiškai pabrėžė, kad pačių pabaltiečių pažiūris yra teisingas. O tą pabaltiečių požiūrį Britanijos viešuma išgirdo ir pamatė per BBC finansinę televizijos programą, kurioje DBLS Centro Valdybos sekretorius Albinas Pranskūnas aiškiai pasakė, kad pabaltiečių auksas negali būti kokių nors mainų objektu, bet priklauso Pabaltijo respublikoms, kurios anksčiau ar vėliau ir vėl taps savarankiškomis valstybėmis. Paklaustas, ar pabaltiečiai yra pasiryžę ilgai laukti to aukso, A. Pranskūnas atsakė: "Žinoma!".

Nepraėjo savaitė, ir Britanijos žiūrovai televizijos ekranuose vėl turėjo progos pamatyti ir išgirsti lietuvišką nuomonę. DBLS Centro Valdybos narys ir LNB pirmininkas S. Nenortas papasakojo, ko lietuviai, susitikę su Kosyginu, reikalautų. S. Nenorto pasisakymas buvo aiškus: sovietinės kariuomenės atitraukimo iš Lietuvos ir savarankiškos Lietuvos valstybės atstatymo!

Britų viešosios opinijos regimas susidomėjimas Lietuvos ir aplamai Pabaltijo klausimais, be abejo, sietinas su Sovietų Sąjungos min. pirmininko Kosygino lankymusi Britanijoje. Patys pabaltiečiai, beje, sugebėjo atkreipti britų viešumos dėmesį į Pabaltijo problemas. Kosyginui iš aerodromo atvykus į Claride viešbutį, kuriame jis su savo svita apsistojo, jo jau laukė nemaža minia pabaltiečių, ukrainiečių ir kitų, kurie iššaukiančiais plakatais ir garsiais "buh!" šauksmais atkreipė Kosygino dėmesį. Sovietų premjeras, pripratęs prie valdinio "masių entuziazmo" Sovietijoje, atsisuko į demonstrantus ir šviesiai šypsodamasis pradėjo jiems mojuoti, kol vertėjas jam ausin pašnibždėjo plakatų įrašų prasmę. Staiga susiraukęs, Kosyginas apsisuko ir įžengė į viešbutį.

Londono dienraščiai tą popietę ir paskelbė: "Kosyginą pasitiko Wilsonas ir "buh" šauksmai".

Dar dvi valandas lietuviai po Kosygino langais prie Claridge viešbučio vaikščiojo su plakatais: "Atstatykite Pabaltijo valstybių nepriklausomybę", "Hitleris su Stalinu nebegyvi — atitaisykite jų padarytus nusikaltimus ir grąžinkite Pabaltijo laisvę", "Atitraukite atominius ginklus iš Lietuvos" ir .t.t Lieuviai demonstrantai, vadovaujami S. Nenorto ir A. Pranskūno, ištvermingai su plakatais sekiojo paskui Kosyginą jo viešnagės Londone metu.

Pabrėžtina, kad sovietų saugumiečiai, dar prieš Kosyginui atvykstant, iš Scotland Yardo specialaus skyriaus pareigūnų reikalavo uždrausti bet kokias sovietams priešiškas demonstracijas. Labi mandagiai, bet įsakmiai jiems buvo paaiškinta, kad Britanija vis dėlto esanti demokratinė ir laisva šalis ir viešas nuomonės pareiškimas kiekvienam yra leistinas. Iš tiesų policija demonstrantams ne tik nekliudė, bet dar gi teikė apsaugą nuo galimų nesusipratimų su negausiais britų komunistais.

Kosygino vizito proga DBLS visiems Britanijos parlamento nariams ir spaudai išsiuntinėjo trumpą priminimą apie dabartinę Lietuvos padėtį, kuriame pabrėžė tvirtą lietuvių tautos troškimą laisvės. *(E.L.)*

ATSIŠAUKIMAS
Į AUSTRALIJOS LIETUVIUS

Brangūs lietuviai,

Kaip visi jau žinome, didysis Tasmanijos gaisras be daugelio kitų vietos gyventojų skaudžiai palietė ir keletą lietuvių šeimų, kurie neteko namų, turto ir kiti net sveikatos.

ALB Krašto Valdyba, norėdama kiek padėti nukentėjusiems, kreipiasi į visus Australijos Liet. Bendruomenės lietuvius — sušelpkime nelaimės ištiktuosius! Sušelpdami nelaimėn patekusį lietuvį mes parodysime ne tik artimo meilę, bet ir savo tautinį solidarumą.

Skelbdama visos bendruomenės mastu aukų vajų padegėliams Tasmanijos lietuviams paremti mes prašome visus aukotojus siųsti savo auką ALB Krašto Valdybos adresu — Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W., kartu pažymint, kad tai aukojama padegėlių šalpai.

Iš anksto dėkinga

ALB Krašto Valdyba

Įvykiai

RINKIMAI INDIJOJE

Pereitą savaitę vykę Indijoje generaliniai rinkimai atnešė daug staigmenų: šiaurinės Indijos valstijos kaikur persimetė už komunistų kandidatus ir valdžioj esanti partija gerokai nukentėjo. Rinkimų rezultatai paaaiškės netrukus, bet jau dabar žinoma, kad visa eilė esamos vyriausybės ministerių turės pasitraukti, kaip neišrinkti.

— ★ —

Remiantis pranešimais Kinijoje vyksta arši kova dėl valdžios ir skelbiama, kad Mao Ce Tung daugely vietų pralaimi. Daugiau nei penkiuose didmiesčiuose Mao priešininkai perėmė kontrolę. Daugely vietų reguliarios kariuomenės daliniai stojo į kautynes vieni prieš kitus. Formozos vyriausybė teigia, kad dabar pats aukščiausias laikas įsikišti ir nugalėjus besipiaunančius komunistus įvesti Kiniją į taikingą gyvenimą.

— ★ —

Paskutinėmis dienomis Vietnamo kare žuvo kautynėse visa eilė Australijos karių.

— ★ —

Brazilijoje liūčių sukelti didžiuliai potvyniai padarė kraštui milžiniškų nuostolių medžiagomis ir žmonėmis. Potvynių pasekoje yra apie 400 žuvusių.

MOKĖSIME ĮDIRBTI ŽEMĘ!

Kolchozinę santvarką Lietuvai varu primetusios valdžios garsiakalbiai įtikinėja, kad kolchozai Lietuvoj visiškai priimti, ir kad niekas nebesutiktų nuo jų atsisakyti... Tai, žinoma, ne įrodymas, kad taip mano ir tie, kurie į kolchozus suvaryti. Neseniai iš Lietuvos į Vakarus atvykęs asmuo pasakoja, kad prieš išvykdamas turėjęs progos atvirai tuo klausimu išsikalbėti su dabar kolchoze dirbančia buvusia Suvalkijos ūkininke. Jis pareiškęs, kad, jeigu netrukus atsistatytų nepriklausoma Lietuva ir būtų grąžinta žemės nuosavybės teisė, tai žemės savininkams ūkininkams vistiek tektų bent keliolika metų pasilikti kolektyviniame ūkyj ar draugijoj, — ar kaip kitaip vadiname, pertvarkytame, bet bendrame — ūkyje, vien todėl, kad būtų galima laukus įdirbti traktoriais, kombainais ir kitais tokiais įrankiais. Atsakymas buvęs toks:

— Nei vienos dienos, nei vienos valandos aš neliksiu kolūkyje, kad ir kažinkaip pertvarkytame. O žemę mes jau sugebėsim įdirbti, — savo karve, kastuvu, galų gale pirštais, — bet žemelę įdirbsime.

(ELTA)

— ★ —

Sovietai skelbia, kad pereitų metų derlius Sov. Sąjungoje buvęs pats didžiausas. Nežiūrint to ji vis tiek pirksianti kviečių iš Kanados.

RYTŲ BLOKAS ŽIŪRI Į VAKARUS

Šiaurės Atlanto Paktui daug nemalonumų padarė Prancūzija, bet N.A.T.O. nesubyrėjo. Gi Varšuvos paktas, maždaug prilygstąs N.A.T.O., turi didesnių tarpusavio rūpesčių. Ypač iš Rumunijos pusės. Rumunijos vyriausybė Varšuvos paktą laiko kaipo įsisenėjusį šaltojo karo anachronizmą netinkantį šių dienų gynybai.

Neperseniausiai įvykusiame rytų bloko suvažiavime ne tiek buvo aiškintasi dabartinės problemos, kiek iškilo naujų intrygų. Rytų Vokietijos W. Ulbricht'ui pasikarščiavus šaukti Varšuvos pakto narių suv-mą rytų Berlyne liūdnai baigėsi. Toks sauvaliavimas nepatiko nei rusams nei rumunams. Rumunai griežtai atsisakė vykti į Berlyną. Gelbstint padėtį, suvažiavimą teko perkelti į Varšuvą. Bet ir ten nuo pat pirmojo posėdžio dalykai vyko nesklandžiai. Į Varšuvą iš mandagumo , rumunai pasiuntė nežymų atstovą. Tuo tarpu užsienio reikalų min. Manescu išvyko atostogų. Rytų Vokietijos pripažinimo klausimu, Ulbricht'o numatytu pagrindiniu suvažiavimo punktu, nebuvo kalbama. Reikalas daugiausiai lietė kaip sustabdyti paskirų komunistinio bloko narių daromus žygius į vakarų Vokietijos sostinę Bonn,ą.

Rumunai pirmieji pripažinę vak. Vokietijos vyriausybę teisėta ir užmezgę diplomatinius santykius, sukėlė daug rūpesčių visame komunistų Bloke. Atrodo, kad Vengrija ir Bulgarija taikstosi sekti Rumunijos pavyzdžiu. Čekoslovakija, tuo tarpu, nėra apsisprendus — jai patiktų bendrauti su abiem Vokietijom.

Sovietų Sąjunga, turėdama pakankamai bėdų Kinijos pasienyje, šiuo metu nenori veltis tarpusavio ginče. Užimdama teisėjo ir taikytojo rolę, Sov. Sąjuga perspėjo rumunus, bulgarus ir vengrus už jų praeityj padarytas klaidas.

Mat, šie kraštai kariavę prieš rusus iš vien su nąciais, nors dabar turėtų aprimti ir paklusti Sov. Sąjungos sprendimams ir tuom atsidėkoti už "išlaisvinimą".

Pagrindiniai Varšuvos pakto užtarėjai yra Lenkija ir rytų Vokietija. Dėl esamų rytų bloke tendencijų artintis prie vak. Vokietijos, Lenkija jaučiasi pažeminta ir atmesta. Lenkijos W. Gomulka, eidamas iš vien su rytų Vokietijos W. Ulbricht'u, bandys atlaikyti vak. Vokietijos diplomatinį "drang nach Osten" spaudimą.

SVEČIAS PER ANKSTI IŠVYKO

Kosyginui išvykus iš Londono, amerikiečių bombos vėl pradėjo kristi virš šiaurės Vietnamo. Keturių dienų bombardavimo pertrauka vakarams nieko gero nedavė, nes nieko negalėjo duoti. Taip kaip ir praėjusiais metais sustabdymas orinių puolimų išėjo komunistų naudai. Amerikos žvalgybai pranešė, jog per keturias dienas komunistai privežė tiek karo reikmenų kiek jie normaliai pajėgia padaryti per mėnesį laiko.

Kosyginas Londone tvirtino, jog amerikiečiams sustabdžius bombardavimą karo veiksmai Vietname atsirastų prie paliaubų stalo. Deja, niekam neatėjo į galvą paklausti Kosygino, kokių taikos žygių imtūsi komunistinė pusė? Gana aišku, kad Kosyginas ir š. Vietnamo Ho labai nortėų sustabdyti karą ore, bet veiksmai karo lauke visai kas kita — "išlaisvinimo kova" vyktų toliau. Tai tvirtina ir 20 užmuštų amerikiečių karių bombardavimo pauzos metu.

Kad ir varžomas š. Vietnamo bombardavimas, tačiau jis skaudžiai atsiliepia priešo pusėje. Yra žinoma, kad komunistų jėgų sutelkimas iš šiaurės į pietus anksčiau siekdavo 7000 sukilėlių per mėnesį, dabar tas skaičius krito net trimis ketvirtadaliais.

Išvykus Kosyginui, Anglijos min. p-kas H. Wilson turėjo spaudos kenferenciją kuri buvo tarnsliuojama per televizijos stotis. Savo pranešime Wilsonas teigė, jog Vietnamo reikalais buvo kalbėtasi labai palankiai. Ir jeigu Kosyginas būtų ilgiau užsisvečiavęs, taika Vietname būtų buvus atsiekta. Tik gaila, svečias per anksti išvyko...

SUKARNUI IŠVYKSTANT

Indonezijos prez. Sukarno ne kartą buvo perspėtas vykti iš krašto kol dar nevėlu. Tam tikslui lėktuvas buvo paruoštas ir kiekvieną akimirką laukė išvykstančio. Staiga dalykai pasikeitė. Indonezejos užsienių reik. Malik pareiškė: "Ne taip lengvai Sukarno bus paleidžiamas. Pirma jam reikės sėstis į kaltinamojo kėdę. O tada žiūrėsime".

Skaitytojams svarbu

Nors jau buvo keletą kartų skelbta, bet vis pasitaiko pavėlavimų pranešti apie įvairius lietuvių parengimus laiku spaudoje, dėl ko kaltinama mūsų spauda ir nukenčia visuomenė bei rengėjai.

Taigi, dar kartą primename, kad "Mūsų Pastogė" pastoviai spausdinama ketvirtadieniais ir penktadieniais, o ekspedijuojama ir paštui atiduodama šeštadieniais. Todėl norintieji, kad jų pranešimai, skelbimai arba kitokia informacija laiku patektų, turi taip apskaičiuoti, kad visą informaciją arba korespondencijas "Mūsų Pastogės redakcija gautų nevėliau kaip trečiadienį, jeigu rūpi, kad visa tai patektų į sekantį numerį. Nors "Mūsų Pastogė" baigiama spausdinti penktadieniais, bet jį datuojama pirmadienio data. Taip datuoja savo periodinius leidinius viso pasaulio laikraščiai, nes norima, kad skaitytojas laikraštį gautų kuo šviežesnį, ne pasenusį. Gal tas ir suklaidina kaikuriuos skaitytojus ir visuomenininkus, kurie perskaitę, jog tai pirmadienio data ir dėl to tariasi turį laiko pasiųsti savo rašinius arba paskelbimus.

Įvairūs rašiniai ar straipsniai, kurie nesurišti su konkrečia data ir nesenstantieji, gali būti prisiųsti bet kada, tačiau, kaip minėta, skelbimai, pranešimai arba kitokia informacija, susijusi su konkrečia data, turi redakciją pasiekti mažiausia dešimtį dienų anksčiau prieš parengimą. Sakysim, parengimas numatomas vasario 25 d., tad pranešimas apie tai ar skelbimas redakciją turi pasiekti ne vėliau kaip vasario 15 d., nes vasario 16 — 17 d. d. laikraštis spausdinamas, nors datuotas vasario 20 d., o jau pirmosiomis savaitės dienomis, pradedant vasario 20 d., skaitytojai gauna laikraštį ir sužino, kas įvyks ateinantį savaitgalį (vasario 25 — 26 d.d.). Sekant kalendorių šitas pavyzdys tinka kiekvienu kartu. Tad būtina įsidėmėti, kad visi aktualūs rašiniai, skelbimai, pranešimai turi pasiekti redakciją ne vėliau kaip dešimt dienų prieš numatytą parengimą.

M. P. Red.

VYTAUTAS BERNOTAS

POLITIKOS VINGIUOSE

MIRĖ DR. MYKOLAS SVIRKLYS

Kovo 22 d. Sydnejuje gavęs širdies smūgį staiga mirė gydytojas Dr. Mykolas Svirklys, ilgus metus išbuvęs gydytoju N. Gvinėjoje ir prieš keletą metų įsikūręs Sydnejuje. Palaidotas vasario 25 dieną.

★

Neseniai išėjo nauja Wisconsino universiteto prof. dr. Alfredo Senno knyga THE GREAT POWERS, Lithuania and the Vilna Question 1920-1928. Leiden, E.J. Brill 1966, XII+239 psl. Autorius nuodugniai nagrinėja Vilniaus klausimą nuo 1920 iki 1928 metų: Vilniaus bylą Tautų S-goj, 1925 m. Locarno susitarimą ir Vilniaus klausimą tarpt. politikoj iki 1928 m.

Tai jau antras dr. A.E. Senno veikalas apie Lietuvą. 1959 m. jis išleido stambų darbą — The Emergence of Modern Lithuania.

ANAPUS OKEANO

JONAS ŠOLIŪNAS

APIE MINĖJIMUS

Tokia jau mūsų dalia. Kai ďabar minime savo nepriklausomybės šventę, mes dažniausiai kalbame apie praeitį. Ilgimės nepriklausomo gyvenimo, didžiuojamės savo tautos praeitimi. Dabartinėse sąlygose, turbūt, kitaip ir negalėtų būti. Taip bent daugumas mūsų galvoja.

Lietuvoje nepriklausomo gyvenimo laikais sakoma, mes Vasario 16-ją švęsdavome džiaugsmingai. Buvo juoko, dainų linksmybių. Taigi, švęsdavome tą atgavimo šventę kaip ji ir turėjo būti švenčiama.

Vėliau mūsų žemei laisvės netekus nepriklausomybės šventė pasiďarė kitokia. Iš džiaugsmo paliko tik ilgesys. Mūsų minėjimus pakeitė istorija. Mes vasario 16-ją pradėjome visiškai kitaip švęsti. Šventės programos tapo pilnos rimties ir susikaupimo. Išnyko džiaugsmas ir juokas. Į minėjimus tautiečiai pradėjo susirinkti rūsčiais veidais, pareigos vedini.

Jau keliolika metų, kai pasaulio lietuviai iškilmingai pamini Vasario 16-ją. Galime pridėti, kad jau tiek metų mes tą šventę minime taip pat. Visi minėjimai pasidarė šabloniški, vienodi kaip žirniai. Pakviečiama kalbėtojas, meninės pajėgos. Minėjimo metu renkami pinigai išlaisvinimo veiksnių paramai ir surašomos gražiai skambančios rezoliucijos. Visur ir visur amžinai tas pats. Tuo nudėvėtu vienodumu minėjimai pasižymi tiek mažose, tiek ir didelėse lietuvių kolonijose; tiek Šiaurės Amerikoje, tiek Pietų Amerikoje; tiek Australijoje; tiek ir Europoje.

Tiesa, spauďoje pasigirsta balsų prieš tuos šabloniškus minėjimus. Tačiau kai ateina metas ruošti minėjimą, visos naujybės užmirštos ir minėjimas atliekamas taip pat kaip ir pernai metais.

Esame nerangūs galvotojai, turbūt, kad nieko naujo, geresnio nesugalvojame. Būtų nepikta ir neskaudu, jei mūsų minėjimai — kokie jie bebūtų — atsiektų norimą tikslą. Tačiau taip nėra. Visų pirma minėjimas, kokį mes dabar turime, nepalieka mums jokio įspūdžio, o antra, nepasiekia užsieniečių ausų ko mes norime.

Tikra, kad šiandie mūs vyresnieji į minėjimus eina pareigos vedini, o jaunimas, iš viso jei jis kur ateina, atvyksta smalsumo stumiami. Jaunimas gausiai minėjimų nelanko dėl tų minėjimų nevykusio organizavimo. Tik pamanykite — kas nori klausytis valandos kalbų? Kas nori sėdėti keletą valandų salėje ir laukti rezoliucijų paskaitymo? Užsieniečiai ne tik kad nesiďomi labai dažnai mūsų minėjimais, bet apie juos ir mažai ką net žino.

Dėl dabartinių nevykusių minėjimų nesekmės esame kalti visi: jaunimas, kad neprisideda prie minėjimų paruošimo, senimas, kad amžinai tūpčioja vietoje ir rengia kasmet tokio pat pobūdžio šventes.

Dabartinėse sąlygose ir esamoje padėtyje mes per Vasario 16-ją feierverkų nešaudysime. Tai aišku, nes mums dabar toji šventė nėra džiaugsmo šventė. Tačiau ir liūdnai nusiteikę mes galime paďaryti mūsų Vasario 16-sias daug prasmingesnes, daugiau iškilmingesnes.

Sakykime, kodėl Vasario 16-sios proga nesuruošti kokių nors demonstracijų? Juk demonstracijos dabar yra madoje. Su tokiomis demonstracijomis mes daugiau atkreiptume pasaulio dėmesį nei su kokia nors valdininkėlio kalba. Kam ruošti minėjimus kiekvienoje kolonijoje? Kodėl nesuruošti demonstracinio pobūdžio šventės vienoje vietoje? Kodėl tokios šventės neruošti lietuvių gyvenamųjų kraštų sostinėse?

Mes rašome gražias rezoliucijas patys sau. Kodėl vasario mėnesio metu negalima būtų bandyti įteikti pareiškimus šalių vyriausybėms? Kodėl nesiunčiamos delegacijos iš senimo ir jaunimo atstovų į krašto sostinę?

Net ir meninė dalis per Vasario 16-ją yra nusibodusi: solistas arba choras. Tai ir viskas. Kodėl nepagalvojama apie meninę programą, kuri būtų iškilmingas užbaigimas vienų metų darbo? Reiškia, per metus vykdomas koks nors konkursas, o per Vasario 16-ją pravedama to konkurso baigmė. Dalyvauja geriausios atrinktos jėgos. Taip meninę minėjimo programą sudarius padėtume ne tik pačiam lietuviui kūrėjui, bet taip pat pritrauktume į šventę ir neeilinę publiką.

Minėtieji ďalykai pasiekiami — tereikia tik truputį pastangų iš mūsų vadovaujančių politinių bei kitų sričių vienetų. Tereikia tik truputį daugiau pasišventimo ir noro.

TOKIOS TOKELĖS

Alto pirmininkas liudijo. Inž. A. Rudis, dabartinis Alto pirkas buvo pakviestas liudyti J.A.V-bių senato užsienio reikalų komitete, kuris dabar vykdo apklausinėjimus dėl numatytos konsuliarinės sutarties tarp JAV ir Sov. S-gos. Galimas daiktas, kad tokia sutartis su sovietais buvo pasirašyta. Šiaurės Amerikos lietuviai organizuotai ir individualiai protestuoja prieš tokios sutarties pasirašymą.

Paaukštintas Dr. R. Gaška. Australijos lietuviams pažįstamas Dr. R. Gaška neseniai savo darbovietėje Don Chemical Co. buvo paskirtas cheminės inžinerijos laboratorijos direktoriumi.

Tragiškai žuvo. Neseniai Čikagoje traukinys mirtinai suvažinėjo dail. Viktoro Petravičiaus sūnų Petrą.

Mielam prieteliui

VYTUI KRANAUSKUI

tragiškai žuvus Naujojoj Zelandijoj tunelio katastrofoje, jo dukrai Antuanetei ir pasilikusiems tėvams Lietuvoje reiškiame gilią užuojautą.

Jonas ir Stasė Kiršai

ANTROJI MEDALIO PUSĖ

(SYDNĖJAUS LIETUVIŲ DIENOS ADELAIDIŠKIŲ AKIMIS)

Atvirai šnekant, tiek aš, tiek daugelis kitų adelaidiškių, kuriems aplinkybės neleido dalyvauti buvusiose Lietuvių Dienose, negali susigaudyti prieštaraujančiose informacijose. Aprašymai ir tvirtinimai, kurie ligšiol tilpo "Mūsų Pastogėje", kaktomušiškai susikerta su tom informacijom ir apibūdinimais, kuriuos pateikė iš Sydnėjaus grįžęs adelaidiškis senimas ir jaunimas, menininkai ir visuomeninkai.

Nekalbant apie organizacinius trūkumus, kurie primetami rengėjams, prikišamai nurodomi momentai, kurie veda prie smukimo, susmulkėjimo, antagonizmo ir nenuoširdumo. Iš pasisakymų atrodo, kad kaikurie meniniai vienetai nekreipė demėsio į bent kiek tinkamesnį pasirengimą, ignoravo iniciatorių pageidavimus. Kiti rūpestingai pasirengė tik pavieniams pasirodymams, bet buvo numoję ranką į tai kas bendra visiems, kas sudaro kulminacinį Lietuvių Dienų tašką. I lietuvišką dainos midų buvo su pasididžiavimu pilamas prancūziškas vynas. Lygiai tokiu pat principu galėjo būti pateiktas ir rusiškas kaviaras.

Paprastai būna taip, kad tie kurie negali dalyvauti Lietuvių Dienų apimties parengimuose, ilgai gailisi negalėję. Šį kartą yra priešingai. Dalyvavusieji savo pasakojimais pašalina betkokį gailestį. Jie gailisi dalyvavę.

"Mūsų Pastogės" daviniais, į Lietuvių Dienas Sydnėjuj suvažiavo daugiau kaip tūkstantis svečių. Pridėjus prie jų pačius sydnėjiškius, gaunasi labai gražus skaičius žmonių, kurie galėjo džiaugtis visais tų dienų parengimais. Tačiau grįžusieji tvirtina, kad kaikurių, net pačiu svarbiausiu metu salės buvusios apytuštės. Kiti tiesiog tvirtina, kad žiūrovus salėse sudarė tik svečiai, nepabūgę kelionės ilgumo ir asmeninių išlaidų.

Šitoks abejingumas meniniams parengimams, o taip pat atskirų vienetų nepasirengimas masiniams tautinių šokių pasirodymams, atrodo buvo viena iš priežasčių, kuri privedė Kultūros Tarybą paskubomis nutarti, kad *ateities Lietuvių Dienose* nebus skirta vietos teatro spektakliui, literatūros-dainos vakarui ir jungtiniams tautinių šokių pasirodymams. Kitos priežastys, išskyrus nepasirengimą ir žiūrovų abejingumą (gal kitur žiūrovai nebus abejingi?), privedusios Kultūros Tarybą paversti posūniais lietuviškos scenos mėgėjus, lietuvius literatus ir lietuvius dainininkus, nėra jau labai aiškios. Tačiau neabejotinai aišku, kad panašus nutarimas veda ne pirmyn, bet stumia atgal. Jei laiko nepakanka, Lietuvių Dienas galima pradėti pora dienų ankščiau, nes sportininkai taip jau seniai daro.

Adelaidiškiai nėra sužavėti ir Krašto Tarybos posėdžiais, jų programa ir kaikuriomis paskaitomis. Šiuo atveju patys Tarybos nariai, adelaidiškiai šiek tiek santūresni, tačiau pašaliniai, kurie stebėjo posėdžius kaip svečiai, nurodo, kad posėdžiautojai klemšiojo naiviose diskusijose apie kandidatus ir jų biografijas; jaunimas badė špagomis senimą. Girdi, Tarybos nariai buvę susodinti į laivelį ir paleisti plaukti pasroviui.

Su liūdesiu pastebima, kad paskutinės Lietuvių Dienos neprisidėjo prie suartėjimo tarp atskirų kolonijų ir tų kolonijų meninių vienetų, nekalbant jau apie gilų plyšį, kuris buvo padarytas sportuojančiam jaunimui, o kartu ir senimui, kurio viena dalis palaiko vieną pusę, kita — kitą. Audra, kad ir vandens šaukšte, jei tas vanduo verdančiai karštas, kai ką vistiek nuplikina.

— ★ —

Pasibaigus Lietuvių Dienoms, Adelaidėje buvo sušauktas jose dalyvavusių pareigūnų ir Krašto Tarybos atstovų, susirinkimas pasikeisti nuomonėmis. Nuomonės buvo pesimistiškos, pilnos nusivylimo, skausmo, apgailestavimo. Kai kurie buvo linkę tik šabloniškai pareikšti: "Nuvažiavom, padainavom, parvažiavom..." (Lituonia choro dirigentas muzikas *V. Šimkus*). Toliau diskutuojant atskirus Lietuvių Dienų aspektus, p. Šimkus pareiškė: "Turėtų būti dainuojamos tik lietuviškos dainos (Kultūros Taryba jau padarė atitinkamą nutarimą. p. Šimkaus ir kitų adelaidiškių pageidaujama prasme. V.R.). Jei būtų buvę Adelaidėje, būčiau griežtai protestavęs. Praeity ir dabarty per panašias šventes visur kitur dainuojamos tik lietuviškos dainos".

Lituania choro administratorius p. *Iz. Lapšys* irgi laikėsi principo apie mirusius arba gerai arba nieko. Jo žodžiai: "Geriau nieko nekalbėti. Iš patyrimo kilo nekartą klausimas, kam iš viso važiuoti. 2000 dolerių kelionės išlaidų Publikos visai menkai — tik pareigūnai. Aprašymų nė vienam laikrašty. Tarp dainininkų ir choristų buvo kilęs erzelis. Pasigesta nuoširdaus pabendravimo. Atsakomybė šeimininkams".

Ponia *B. Lapšienė*, kurios iniciatyva buvo suorganizuojamas masinis tautinių šokių pasirodymas Lietuvių Dienose, informaciniame susirinkime negalėjo asmeniškai dalyvauti — jau iš Sydnėjaus ji grįžo ligonis. Masinis tautinių šokių pasirodymas buvo fiasco ir tai tik dėl kaikurių ansamblių papraščiausio nepasiruošimo, nors pati ponia Lapšienė, nesigailėdama nei laiko, nei išlaidų, metų eigoje asmeniškai lankė tuos ansamblius su paraginimais ir patarimais. B. Lapšienės nuomonę susirinkime per davė jos vyras p. Iz. Lapšys: "Pasiruošimas menkas, nors tautiniai šokiai yra pati geriausia tautinė reprezentacija. Ateityje tokio masinio tautinių šokių pasirodymo nereiktų daryti. Pabandytina kita naujovė — tautinius šokius įjungti į prasmingą pynę su jaunimo žodžiu ir dainomis. Atskirai gali rodytis kiekviena kolonija su tinkamai paruoštu ansambliu".

Žinoma solistė *p. G. Vasiliauskienė* keliais atvejais pareiškė savo nusivylimą svetimtautiškų dainų įpynimu į lietuvių tautinę meno šventę. Ji visai naturaliai klausia, kuo pavirstų Lietuvių Dienos, jei kiekvienas choras į jas atsigabentų po kelias svetimtaučių dainas.

Krašto Tarybos Adelaidės atstovų seniūnas p. *V. Raginis*: "Įspūdis menkas,. Posėdžiuose buvo staigmenų, netikėtumų. Paskaita, kokią skaitė p. A. Zubras, tiktų "Tiesai" ar "Tėvynės Balsui", bet ne Krašto Tarybos suvažiavimui. Jos beklausant, daug kam plaukai pasišiaušė. Ji čia pat buvo smarkiai sukritikuota, ir "Mūsų Pastogė" tikriausiai jos neskelbs. P. V. Kazoko paskaita irgi nepilnai paskelbta. Išleisti užsipuolimai lokaninei periodikai. Numizmatikos ir tautodailės parodos labai menkos. Tautodailės — vieno asmens pasireklamavimas. Knygų parodos visai nebuvo".

Sporto žurnalistas *R. Sidabras*: "Koncertuose tik svečiai be sydnėjiškių".

Foto skyriaus seniūnas *p. V. Vosylius*: "Foto parodą suorganizuoti buvo apsiėmęs sydnėjiškis, bet paskui atsisakė. Reikėjo daugiau eksponatų. Parodoj dalyvavo 10 fotografų: 6 iš Adelaidės, 3 iš N. S.W. ir vienas iš Melbourno. Kultūros Taryba nutarė kiekviename mieste organizuoti foto sekciją".

Dailininkė *Ieva Pocienė*: "Meno parodoj dalyvavo 9 menininkai. Tai jau pagarsėję lietuviai menininkai. Kūriniai puikūs. Patalpos ankštos. Lankytojų nedaug".

— ★ —

Kaip Adelaidėje pasakojama, Lietuvių Dienų rengėjai Sydnėjuje skaudžiai pergyveno nuolatinius atsisakinėjimus, kartais paskutiniu momentu, atlikti apsiimtus darbus. Tai sudarė daugiau skausmo organizatoriams, negu nusivyilmo svečiams dėl vienokių ar kitokių nesklandumų. Tačiau ne čia esmė. Ne vienas Sydnėjus kaltas. Į tinkamą pasirengimą pro pirštus žiūrėta ir kitose vietose. Kai kas vadovavosi ne bendrais, lietuvius jungiančiais ir jų siekimus iškeliančiais užsimojimais, bet parapijiniėm, o dar labiau asmeninėm ambicijom.

Esu tikras, kad bus žmonių, kuriems mano pastabos nepatiks, bet juk reikia pažvelgti ir į antrąją medalio pusę. Beveik visa, kas mano buvo suminėta, gali būti ir turi būti pataisyta ateityje, jei mes norime, kad Lietuvių Dienos populiarėtų, kad jų reikšmė augtų ir kad jos suteiktų pasidižiavimo visiems.

Mes visi norime gražių ir įspūdingų Lietuvių Dienų, tačiau vien tik gyrimais jas nuvainikuosime. Jos yra mūsų ir mums. Jos buvo beveik dar tik vakar ir dalyvavusieji jas puikiai prisimena, nežiūrint kaip apie jas būtų rašoma. Tokiu atveju pravartus ir nedateklių paryškinimas. Džiaugdamiesi iniciatyva ir energingumu, ko tos Dienos ypač daug reikalauja, mes negalime džiaugtis matydami, kad daugelyje širdžių miršta meilė lietuviškumui, nyksta supratimas, kas mes eseme ir ko čia atvykome, ką mes atstovaujame ir nuo ko atsiskyrėme.

Vl. Radzevičius

KAS KETVIRTAS — RUSAS

Kas ketvirtas pramonėj, prekyboj ar statyboj dirbąs diplomuotas specialistas Lietuvoj yra nelietuvis. Šalia kiekvieno tuzino tokių specialistų lietuvių vidutiniškai yra du rusai, vienas žydas ir vienas "kitoks". Tokius duomenis paskelbė rusų valdžios statistikos įstaigos skyrius Vilniuje, praėjusių metų gale išleidęs stambų (416 psl.) statistikos rinkinį vardu "Lietuvos TSR liaudies ūkis 1965 metais".

"Štai tautinė sudėtis tų 50446 diplomuotų specialistų, kurie dirba liaudies ūkyje: lietuviai — 38534, rusai — 6037, žydai — 2548, baltarusiai — 743, ukrainiečiai — 715, latviai — 139, estai —15, kitos tautybės — 1715".

Skaičiai, su kuriais tikrai verta susipažinti skeptikams, abejojantiems, argi rusai iš tiesų Lietuvoj planingai stengiasi atmiešti savo žmonėmis ypač vadovaujančius ūkinės bei intelektinės veiklos sluoksnius.

(E)

GARSĖJA NAUJAS DAININININKAS

Paskutiniu laiku į operos dainininkus iškilo jauna jėga — Virgilijus Noreika, šiuo metu dainuojąs Vilniaus operoje.

Dainavimo mokėsi pas A. Karosą, Kiprą Petrauską. 1965 m. po trijų konkursinių bandymų Maskvoje buvo pasiųstas stažuotis į La Skalos operą Italijoje. Šiais metais jau kaip kviestas svetys dainavo Italijoj Pinkertono vaidmenyje Puccini operoje Madam Butterfly. Dalyvavo tradiciniame Verdi metinių koncerte jo vardo muzėjuje, kur buvo apdovanotas garbės medaliu.

*

Montrealio Tarptautinėj Parodoj Sovietų Sąjunga rengiasi nesivaržydama rodytis ir su pagrobtųjų kraštų gaminiais. Šalia daugelio kitų jau išsiųstų eksponatų iš Lietuvos, Plungės ir Telšių dirbtuvės šiai parodai rengia septynias serijas vadinamų liaudies kūrybos gaminių: kraičių skrynias su žiedais jaunavedžiams, kaklajuostes su gintariniais mazgais ir kt. Tarp ko kita, rengia išsiųsti net tūkstantį medinių šaukštų.

(E)

KIENO TIESA?

Neperseniai įvykęs Vliko persitvarkymas atliejo ir pas mus. Mūsų bendruomenės organo autori tetams tas įvykis atrodo "gerokai keistas" (žiūr. "M.P." 4 Nr. — Kaip ten buvo?). Kur kas keistesniais mums atrodo redakcijos išvedžiojimai. Mėginkime išsiaiškinti.

1. Vyriausio Lietuvos *Išlaisvinimo* Komiteto buvimas laisvame pasaulyje rodo, kad Lietuvą reikia laisvinti, atseit ji pavergta.

2. Laisvinimo veiksmai yra tam tikra kovos forma.

3. Tai kovai vadovauti sudarytas vyriausias štabas, kuris sutrumpintai vadinasi Vlikas.

Taigi mes, kurie sudarėm ir remiam Vliką, esame su Lietuvos pavergėju karo stovyje.

Lietuvos pavergėjas, siekdamas mus nugalėti, tiksliau— sustabdyti mūsų kovą ar mus neutralizuoti — naudoja sukčiausius būdus.

Jis kalba į mus pavergtųjų vardu, neleisdamas kalbėti su mumis patiems pavergtiesiems.

Jis siūlo mums taikytis jo padiktuotomis sąlygomis, kurios mums reikštų kapituliavimą.

Jis vilioja mus kultūrinio bendradarbiavimo masalu, siekdamas išnaudoti mūsų patriotizmą ir nostalgiją.

Kaip ten bebūtų, bet toks Vladimirovas yra bolševikų atrinktas ir jų hierarchijoje užėmęs labai aukštą vietą. Jis tikriausiai iškoliotų mūsų redaktorių, sužinojęs kad šis pavadino jį paprasčiausiu sovietiniu žmogum, nes "paprasčiausi sovietiniai žmonės" yra užguiti kolchozuose.

Žinoma, valia kalbėtis su juo vienybininkams, santariečiams ar šiaip pasiklydusiems lietuviams, bet labai bloga, kai su juo pasišnekučiuoti nueina mūsų vyriausio štabo žmonės.

Jei Vliko visuma taip griežtai reagavo į savo paskirų narių veiks mus, reiškia tie nariai buvo nedrausmingi ir jų elgesys, švelniai tariant, vadinasi neištikimybė. Čia kaip tik Vlikas parodė savo tvirtybę ir ryžtą.

Pagaliau anas "dialogas" buvo ir savigarbos jausmo trūkumas. Mums nėra reikalo būti minkštesnais už priešą. Ar prileidžiame galimybę, kad priešo vadovybės narys ateitų kalbėtis su mūsų nusiųstu žmogum, pakviestu "pasiklydusių" bolševikų ratelio?

Mūsų broliai, kamuojami pavergtoje tėvynėje, yra sudėję į mus daug vilčių. Nesunku atspėti, kaip jie pavadins šioje pusėje esantį lietuvį, gulinėjantį su pavergėju bendradarbiavimo lovoje.

Petras Remeika

A. A. Jurgis Šileris

Vasario 11 d. Geelongo miesto ligoninėje mirė vyresnės kartos Geelongo Liet. B-nės narys Jurgis Šileris, sulaukęs 82 metų.

Nedaugelis velionį arčiau pažinojo, nes paskutiniuosius šešetą metų praleido lovoje, o paskutinius ketverius metus net buvo ir apakęs. Paliegusiu velioniu kantrai rūpinosi jo žmona Ana, duktė Ema ir žentas Oto. Nors ir sunkūs buvo velioniui paskutinieji metai, bet jis savo dalią nesiskundė.

Jurgis Šileris gyvenime buvo ne tik pavyzdingas šeimos žmogus, bet ir garbingas lietuvis, išauginęs ir palikęs dirbti lietuvių tarpe sūnų Petrą ir dukteris Mėtą ir Emą. Tad ir nenuostabu, kad su velioniu atsisveikinti ir jį amžinybėn palydėti vasario 15 d. susirinko apie 150 vietos lietuvių. Prie kapo žodį tarė liuteronų kunigas Wiesbuch, Geelongo pirm. Dr. S. Skapinskas. Jo kapas buvo apklotas daugybe vainikų ir gėlių nuo artimųjų, draugų ir liet. organizacijų.

Velionis Jurgis gimė 1884 m. gegužės 12 d. Baltkojose. Paaugęs pateko į rusų kariuomenę, o kare su vokiečiais išbuvo keturis metus nelaisvėje.

Atstačius nepriklausomą Lietuvą a.a. Jurgis įsikuria ūkyje, vedaAną Šeštokaitę. Antrojo karo pasekoje atsiduria Vokietijoje, o iš čia 1952 m. emigravo į Australiją ir apsigyveno Geelonge. Nors būdamas jau ir senyvo amžiaus jis labai daug dirbo prie vietos Liet. Namų statybos visur pats kiek išgalėjęs dirbdamas ir kitus ragindamas.

Liūdesy paliko žmona Aną, dukros Mėta ir Ema, sūnus Petras, žentas Oto, marti Mirolda ir anūkai — Rita, Beneta, Lily, Richard ir Gari.

Ilsėkis ramybėje, mielas Jurgi!

J.G.

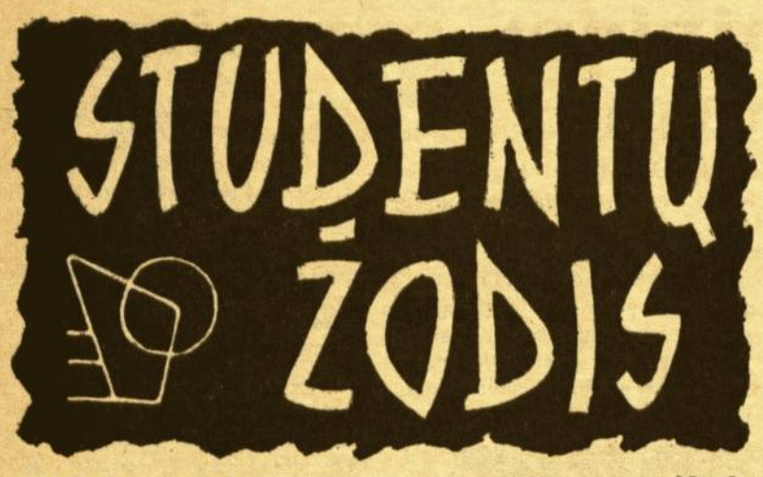

1967 m. vasario 27 d. Nr. 9

Redaktorius Andrius Garolis,
11 Mt. Lewis Ave., Punchbowl, N.S.W.

PASKUTINIS SUVAŽIAVIMAS

Pereitame Studentų suvažiavime dalyvavo: iš Melbourno 42, iš Sydnėjaus 38, Adelaidės — 12, Canberros — 6, Brisbanės — 2. Viso 100 dalyvių.

★

Šis suvažiavimas praėjo sklandžiai ir buvo naudingesnis už praėjusių metų savo programa ir studentų dalyvavimu minėtuose parengimuose, nežiūrint, kad reikėjo taikytis prie Meno Dienų ir kitų organizacijų darbotvarkių.

Studentų suvažiavimo programa buvo įvairi ir naši. Buvo progų pasilinksminti, o taip pat rimtai pasiklausyti ir padiskutuoti. Pereitų metų trūkumai, kaip menkas paskaitų ir diskusijų lankymas, ne pasikartojo. Programa buvo parengta pasinaudojant patyrimu iš pereitų metų. O taip pat ir daugumas studentų buvo daugiau" susipratę", bet dar jokiu būdu ne visi.

Popietėje "Ace of Clubs" restorane buvo sujungta malonumas ir simpoziumas su diskusijomis, kuriose energingai pasireiškė ir studentai.

Po visuotinio susirinkimo, p. A. Krausas p. S. Stankūnavičius supažindino studentus su organnizavimu lituanistinės sekcijos Latrobe universitete, kas sukėlė didelio susidomėjimo ir daug klausimų. Pasilinksminimui ir atsigavimui buvo surengta "Harbour Cruise" ir gegužinė, kuriomis dar niekas nenusiskundė.

Suvažiavimo pasisekimui daug pagelbėjo p.p. P. Alekna, M. Didžys, A. Krausas, V. Martišius, kun. P. Martuzas, K. Narbutas, S. Narušis, A. Šimkus ir S. Stankūnavičius, kuriem suvažiavimą ruošiusi Sydnėjaus Skyriaus Valdyba nuoširdžiai dėkinga.

Dabar belieka tik grįžti prie studijų ir laukti kitų metų suvažiavimo.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS

Dr. Jonas Balys

KIEK ISTORIJOS

Nepriklausomoj Lietuvoj nuo 1939.3.1. veikė Lituanistikos Institutas, kuriam buvo pavesta organizuoti ir vadovauti visiems tyrimo darbams, susijusiems su lietuvių kalba, tautosaka ir istorija. Antrojo Pasaulinio karo pabaigoje daugelis mūsų mokslininkų, profesorių, rašytojų ir menininkų paliko savo gimtąjį tėvų kraštą ir jieškojo prieglaudos laisvuose Vakaruose.

Lietuvių profesorių draugija 1952 metais J.A.V. atgaivino Lituanistikos Institutą kaip mokslo centrą, kad laisvai būtų galima tęsti lituanistikos mokslų vystymo darbą, kuris tėvynėje buvo nutrauktas sovietų karinės okupacijos ir iki to laiko nerodė jokių atgijimo žymių. Šiuo metu, tiesa, veikia okupuotoj Lietuvoj Lietuvių Mokslo Akademija, bet jos darbai ir kryptis nustatoma okupanto bei tiesiog Maskvos: užtenka tik pavartyti J. Žiugždos ir kitų redaguotą Lietuvos istoriją, J. Balčikonio redaguotą dabartinės lietuvių kalbos žodyno pratarmę, kad tuo įsitikintumėm.

Lieuviai mokslininkai išeivijoj per pastarąjį dešimtmetį paruošė eilę svarbių mokslo darbų iš įvairių lituanistinių sričių: kalbos, literatūros, tautosakos, proistorės ir istorijos. Eilė instituto narių veikliai dalyvavo redaktoriais ir bendradarbiais Lietuvių Enciklopedijoje. Instituto nariai broliai Vaclovas ir Mykolas *Biržiškos* sudarė ir redagavo trijų tomų veikalą "Aleksandrynas", kur duotos biografijos ir bibliografijos senųjų lietuvių rašytojų prieš 1865 m. Tai buvo jungtinis Lituanistikos Instituto ir Kultūros Fondo darbas paskutiniojo lėšos, apie $15.000.

UŽDAVINIAI

J.A.V. veikiąs Lituanistikos Institutas yra mokslinių tyrinėjimų įstaiga, kurios tikslas ir uždavinys yra skatinti, organizuoti ir remti tyrimų darbus, susijusius su Lietuva ir jos kultūra, kaip lietuvių kalba ir literatūra, tautosaka, Lietuvos istorija ir geografija, lietuvių spauda ir bibliografija, Amerikos lietuvių kultūros istorija ir kiti kultūrinio gyvenimo reiškiniai, susiję su lietuvių tauta praeityje ir dabartyje, kituose kraštuose lietuvių kultūrinės apraiškos, kur lietuviai yra radę prieglobstį.

Jau išleista pirmasis instituto metraščio tomas "Lituanistikos Darbai", kaina $3. Tai studijų ir straipsnių rinkinys. Dėl lėšų stokos jo išleidimas vis buvo atidėliojamas. Panašius leidinius turi latviai, estai, ukrainiečiai, lenkai ir kitos tautybės J.A.V. Rimtas dėmesys skiriamas sumanymui leisti lituanistinių monografijų seriją.

Institutas yra pasiryžęs surinkti didelę lituanistinę biblioteką. Dabar jau yra per 400 knygų ir apie 1000 žurnalų egzempliorių. Yra ir Australijoj išleistų knygų, bet toli gražu ne visos. Pageidaujama gauti seniau ir dabar Australijoj išleidžiamas lietuviškas knygas.

NARIAI

Lituanistikos Instituto nariai yra:

Tikrieji nariai, kuriais gali būti asmenys, baigę augštąjį mokslą ir pasižymėję savarankiškais lituanistikos darbais. Jie sudaro instituto pagrindą. Šiuo metu jų yra 48. Jų tarpe profesorių, kurie dirba įvairiuose Amerikos universitetuose, koledžiuose ir Europoje. Daugelis kitų tikrųjų narių anksčiau yra buvę profesoriai Lietuvoje, Vakarų Europoje ir Amerikoje. Dvylika narių yra J.A.V. federalinių įstaigų tarnautojai, dirbą Amerikos Balse, kongreso bibliotekoje ir panašiai. Kiti nariai yra lietuviškų laikraščių ir žurnalų redaktoriai ar šiaip veikėjai, aktyviai pasireiškią lietuvių išeivių kultūriniame gyvenime.

Nariai talkininkai yra asmenys, pasireiškią lituanistikos moksluose. Tokių šiuo metu yra 6.

Garbės nariais gali būti išrinkti institutui bei lituanistikos mokslui labai nusipelnę asmenys. Yra iki šiol 2 garbės nariai: *J.J. Bachunas ir prel. M. Juras.*

Nariai rėmėjai, kurie paremia instituto darbus, parūpindami lėšas.

RĖMĖJAI

Yra kelios narių rėmėjų rūšys:

Mecenatai, paaukoje institutui ne mažiau kaip $1.000. Tokių iki šiol yra 2: dr. *J.Dauparas ir V, Saulius.*

Globėjai — paaukoję institutui ne mažiau $500.

Nuolatiniai nariai rėmėjai — paaukoję ne mažiau $100.

Metiniai nariai rėmėjai, kurie įmoka institutui ne mažiau kaip $10 per metus.

Visi rėmėjai gauna nemokamai instituto leidinius. Nariai rėmėjai išrenka penkių asmenų Iždo Tarybą, kuri parūpina lėšas ir tvarko instituto piniginius reikalus.

Šiuo metu institutas turi 34 narius rėmėjus ir 2 mecenatus.

VADOVYBĖ

Instituto prezidentas yra dr. Jonas *Balys*, buvęs profesorius Vilniaus, Pabaltijo ir Indianos universitetuose, šiuo metu dirbąs kongreso bibliotekoje, slavų ir centrinės Europos skyriuje. Vice-prezidentas yra dr. Aleksandras *Plateris, sekretorė* — Birutė *Saldukienė*. Iždo Tarybos pirmininkas yra Adolfas *Baliūnas*, ekonomistas, anksčiau dirbęs Vilniaus universitete, šiuo metu finansininkas Chikagoje.

Lituanistinio Instituto adresas:

The Institute of Lithuanian Studies Inc., 4522 Albion Rd., College Park, Md. 20740, U.S.A.

Akademinės pabiros

Sydnėjiškė Danguolė Keraitytė būdama Vokietijoje rašė tėvams, kad atsiųstų kengūros nuotrauką. Mąt, ją visi vietiniai vadino kengūra ir ji niekaip negalėjo įrodyti, kad ji nesanti tokia,

★

Atrodo, sydnėjiškiai įgavo pasitikėjimo po kelių pavykusių Initium Semestri parengimų. Tad nutarė dar daugiau progresuoti ir surengti balių!

★

Dana Jokūbauskaitė atšventė savo 21-mą gimtadienį. Sako net p. Bačiūnas baliavojo. Sakytumei, Danai apsimokėjo sulaukti subrendimo amžiaus — ta proga tėvai padovnojo jai automobilį!

★

Eina gandas, kad daug melburniškių merginų serga širdies liga Kaziui Zdanavičiui persikėlus į Sydnėjų.

★

Vytautas Doniela vėl sugrįžo iš Europos, kur gilinosi savo profesijoje. Susitikimas su juo buvo toks linksmas ir triukšmingas, kad net Didžioji Ausis apkurto!

Ir Vytautas Karazija subrendo iki rimtų metų. Ta proga buvo svečių net iš Adelaidės, iš Sydnėjaus (Kas iš Sydnėjaus — Henka!), o kad visi sutilptų, reikėjo net Lietuvių Namus nuomoti.

★

Sydnėjiškis Henrikas Antanaitis kažkodėl vis į Melbourną krypsta. Reikalai visokie, bet mergina vis ta pati...

★

Laima Vingytė po dvejų metų kelionių po Europą sugrįžo, bet dar niekur nesirodo. Turbūt, laukia, kol atgaus spalvą po angliškos žiemos.

★

Atrodo, kad studentai per suvažiavimą taip prie Lidkombės priprato, kad ir dabar jos apleisti nenori: kas sekmadienį posėdžiauja ir laužo galvas, kaip parengti geresnę programą Initium Semestri.

★

Stud. Žodžio redaktorius vėl burnoja, nes per suvažiavimą daug kas žadėjo parašyti, bet... sena istorija. Pašto dėžutėje vorai jau ir senų vorų namus įsirengė.

★

Dana Petkevičiūtė ne tik suvažiavime buvo, bet ir visas Queenslando plantacijas ir pajūrius apkeliavo. Gal taip galėtų paaiškinti, kodėl visi bananai vis į vieną pusę lenkti.

Didžioji Ausis

POEZIJA

VEDA JOAKIMAS VĖJAS

19 m. prieš Kristų Vergilijus išsiruošė Graikijon ir Mažojon Azijon. Jo kelionė turėjo užtrukti tris metus. Per tą laiką jis planavo galutinai užbaigti ir išbaigti Enejidę. Megaroje jį pakirto liga. Kartu su iš Azijos oficialiais valstybės reikalais Romon vykstančiu imperatorium Augustu jis grįžo Italijon. Keletą dienų prieš savo mirtį, imperatoriškuoju laivu persikėlęs per Adriją, Vergilijus pasiekė Brundisiumą.

VERGILIJUS GRĮŽTA Į BRUNDISIUMĄ

Vakaro paukščių tylus plasnojimas gilino erdvę.
Vėstantys medžių žiedai ir aštrūs frontonų šešėliai
Krito ant žemės karštos, ir vakaro šiltas nykumas
Gaubė didingą *palais*, išmirusį tartum griuvėsiai.
Saulė slinko žemyn; raudono porfyro kolonos,
Sodai, skambantys sodai, gelmių kristale atsimušę,
Ošė karčiai ir liūdnai (reikėjo tiktai tau klausytis
Keisto, lyg mirusio, balso). Platano šešėly, ant kranto,
Žaidė šuva, ir ramus pliuškenimas judančių valčių
Slinko artyn ir artyn, ir viskas jau dvelkė ramybe.
Tik kažin kur, netoli, pilkėjančių tonų vienatvėj,
Sklido neryškūs garsai atplaukiančių nakčiai iš jūros:
Žvejas kūrė ugnį, ir dūmais kvepėjo jo rankos;
Lakstė nuskurdę vaikai: tamsėjantys kūnų šešėliai,
Juos sekdami iš paskos, judėjo ritmingame šoky.
Sūrūs laivai, prie aukštų krantinių akmens prisiglaudę,
Nakčiai nuleidę bures, atrodė kaip miegantys paukščiai.
Moteris ėjo vandens ir leidosi įrančiais laiptais;
Žvejas pradėjo dainuoti; moteris lenkėsi semti
Tyro vandens ir dainos, bet pasėmė moliniu indu
Savo krūtis nuostabias ir prieblanda švytintį veidą.

Vakaro paukščių vėsus plasnojimas skendo į naktį,
Savo džiaugsmingais sparnais apgaubusią *orbis terrarum*

Plūstančią sodais trapiais, kaip potvynio lava. Netrukus
Rūmų frontone puošniam sužibo virpėdamos šviesos;
Linksmas jaunuolių būrys, kaip žiedas, išsiskleidė laiptuos.
Lengvos kaip dainos mergaitės, įdegusiais saulėje kūnais,
Dramblio kaulo veidais ir vyrai — visi su vainikais —
Leidosi laiptais žemyn prie ošti jau imančios jūros,
Kur pasirodę laivai be garso artėjo prie kranto;
Dainos jų buvo keistai aštrus ilgesys ir bekraštis
Džiaugsmas gimtąjį krantą išvydusio toly keleivio.
Laivo deny, aukštai, iškilo pilki siluetai;
Laurų vainikai tamsoj priminė geležį juodą;
Profiliai kilnūs atrodė kaip portikai: liūdnas Poetas
Ir Imperatorius'. Laivas, priplaukęs krantinę, sustingo
Iškilmių pozoj grakščioj, ir tuoj prasidėjo ritminga
Lengvo kaip šokis į krantą kelimosi šventė,
Skambanti žodžiais švelniais. Tik Jis, susikaupęs ir vienas,
Buvo kažinkur toli. Jo dvasioje nustelbė viską
Šaukianti tėviškės žemė, kurios viduriuose laimingas
Miega Enejas narsus ir spindi Maggijos kapas.

Alfonsas Nyka — Niliūnas

PASISAKYMAI SUVAŽIAVIME

NITA WALLACE - GRINCEVIČIŪTĖ: "... atsimenu, kaip mes pradėjom — mūsų saujelė tik buvo. O kiek dabar jūsų yra! Daug drąsiau pasisakot, net keletą ir į baseiną įmetat..."

S. NARUŠIS: "...aš linkiu jums eiti mūsų senelių keliais; jie pasiaukojo ir pasitenkino šešiomis pėdomis žemės..."

J. BAČIŪNAS: "...stengiasi duris atidaryti, o durys atidarytos. Kaip matau, čią yra ir nunokusio jaunimo... Jums daug laimės ir sekmės, gero vėjo. Jūsų rankose ateitis ir Lietuvos laisvė".

KUN. P. MARTUZAS: "...aštras akis turiu, stebiu pasaulį. Šių dienų jaunimas pasidavęs malonumų ieškojimui. Linkiu į šitą kritiškai pasižiūrėti, linkiu tikrais aristokratais tapti, o ne tokiais, kaip viduramžių, kurie kitiems ant sprando sėdėjo".

R. CIBAS: "Manau, kad p. Narušis nori mane ištremti į Argentiną..."

A. PLŪKAS: "Aš nors nestudentas, bet priimtas kaip savas. Ir toliau su jumis būsiu..."

ROMUTĖ: "Jeigu priešą nori nugalėti, pirmiausia turi jį gerai pažinti".

INITIUM SEMESTRI

Šiais metais Sydnėjaus studentai rengia Initium Semestri balių didelėje Auburn salėje. Valdyba jau dabar šaukia susirinkimus ir ruošia planus propgramai. Studentai prašomi atvykti į susirinkimus, nes darbo visiems užteks.

SPAUDA

METMENYS

Pasirodė naujas Metmenų Nr. 11, 208 p. apimties. Metmenys yra vienas stipriausių išeivijoj lietuvių kalba žurnalų, kuris greta Aidų varo gilią ir reikšmingą vagą mūsų kultūriniame gyvenime.

Apie Metmenis yra susispietę liberalinės krypties atstovai. Redaktorius — Dr. Vytautas Kavolis, spaudžiama Chicagoje.

Turiny: R. Šilbajorio — straipsnis apie Albiną M. Katiliškį; J. Baltrušaičio — Atbudimai ir prajovai; J. Meko — eilėraštis; St. Goštauto — Pasikalbėjimas su J. Meku; A. M. Katiliškio novelė — Kaip surandamos žmonos; J. Blekaičio — K. Astrauskas ieško savo teatro; M. Gimbutienė — Europos civilizacijos pradžia ir indoeuropiečių antplūdis.

Platus apžvalginis skyrius bendradarbiaujant iškiliausioms Amerikos lietuvių pajėgoms. Nėra kalbos, kad Metmenys medžiagiškai sunkiai verčiasi, nes tokio lygmens žurnalui tarp mūsų negausu skaitytojų. Kas įkanda, tikrai turėtų jį užsiprenumeruoti.

AIDAI

J.A.V. leidžiamo mėnesinio kultūros žurnalo AIDŲ redaguojamo Dr. Juozo Girniaus, Nr. 7 paskirtas Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresui ir su juo susijusiems prieškongresiniams susitelkimams apžvelgti. Numeris padidintas — 55 puslapių. Santūriai įžanginiu žodžiu apibūdinamas pats kongresas: "Galima jį laikyti šių metų pagrindiniu lietuviškosios bendruomenės laimėjimu". Svarbiausia, kad "kongresas iškėlė jaunimo klausimą visų dėmesin". Aišku, kongresas nebuvo magiška lazdelė, kuri įvykdė stebuklus, todėl ir toks prasmingas įžangos baigiamasis sakinys: "Tai visiems kvietimas kongresą tęsti tolesniu jaunimo rūpesčių svarstymu".

Turiny: Jaunimo kongreso įspūdžiai — A. Liulevičius; Jaunimo reikšmė tautoj ir išeivijoj (įvadinė kongreso paskaita) — H. Nagys; Lietuvių jaunimas pasaulio idėjų tekmėj (baigiamoji kongreso paskaita) — A. Sužiedelis; Bendruomenė išeivijoj (paskaita) — V. Trumpa; Žvilgsnis į pavergtą Lietuvą (paskaita) — St. Lozoraitis, jr.; Jaunimo kongreso apžvalga — sudėtinis raportažas; Jaunimo prieškongresiniai susitelkimai — A. Saulaitis, S. J.; Mūsų buity — kronika.

Numeris iliustruotas skoningomis nuotraukomis, tarp jų ir Australijos kontingento, sodinančio Dainavoje medį.

Viršelyje — dail. A. Žmuidzinavičiaus "Dvi pušys".

Ieva Didžytė

Naujoji Kaledonija

(*Reportažas*)

Australijos gyventojams nelengva apsispręsti praleisti atostogas Europoje ar Amerikoje, nes tai jau reiškia kelionę į visai kitą pasaulį, todėl didelės išlaidos ir daug laiko. Lygiai taip pat į Australiją ir Ramiojo vandenyno salas žiūri šiaurinių kraštų žmonės. Mums tos salos palyginus arti: Naujoji Zelandija, Naujoji Kaledonija, Samoa, Tonga, Fidži — visos ne daugiau kaip poros valandų skridimo nuo mūsų krantų.

Praleidus tris savaites N. Kaledonijoj, galiu drąsiai rekomenduoti aplankyti šį kraštą tam, kuris mėgsta tropišką klimatą, egzotiką ir gerą maistą, o ypač tam, kuris domisi primityviojo žmogaus praeitimi ir palikimu.

Anglų kapitonas Cook, pamatęs šios salos kalnuotus kraštus, pavadino ją pagal senąjį Škotijos vardą — Kaledonija. Tačiau be abiejų kraštų kalnuotumo kitų panašumų nėra. Cookui betgi nepasisekė rasti kelio pro koralų uolas į krantą, ir todėl kraštas nepateko į anglų rankas. Prancūzo La Perouse pastangomis, kurio stovyla yra sostinės Noumejos Centre. N. Kaledonijos vėliavų stiebuose šiandien plėvesuoja prancūzų trispalvė.

N. Kaledonija ir jai priklausančios mažesnės salos turi apie 85.000 gyventojų, kurių ketvirtadalis gyvena Noumėjos mieste. Čia yra beveik tiek pat baltųjų kaip melanezų ir kitų rasių žmonių. Per šimtą metų salos, būdamos prancūzų valdžioje, yra pasidariusios egzotiška prancūzų provincija. Prancūzų kalba yra oficialioji kalba, ir katalikų tikėjimas stipriai įsišaknijęs net ir tolimiausiose kaimeliuose. Tik mažas procentas yra evangelikų.

Mokytojų grupė, kuriai priklausiau, nuvyko į Ile des Pins (Pušų salą), ikį kurios pusė valandos lėktuvu nuo sostinės. Tai tikrasis Ramiojo vandenyno salų rojus, kaip jį įsivaizduojam iš aprašymų, filmų ir keliautojų pasakojimų. Turistams ten yra vienas puikus viešbutis mėlynos įlankos baltoje pakrantėje tarp švelniai linguojančių kokoso palmių. Toliau nuo šio civilizacijos punkto, tarp miškų ir kitose įlankų pakrantėse, dar senųjų melanezų genčių kaimeliai. Važiuodami pro šalį iš autobuso galėjome nors iš toli stebėti, kaip čia žmonės įsikūrę. Nameliai tvarkingai pastatyti iš molio, bambuko lazdelių bei rąstelių, šiaudiniais stogais. Kartais tik vienas kambarys su perskyrimais, kartais keli kambariai su tikromis sienomis. Languose stiklo nemačiau, bet ten ir nėra reikalo tokiems priedams. Šalčio nėra, o nuo lietaus apsaugo stogas ir veranda. Kiemeliai atitverti bambuko tvorelėmis. Viena kita višta krapštosi tarp niaulį medžio šaknų, viena kita kiaulė kaitinasi saulėje, pririšta prie palmės. Kur matėme tarduriuose žmonių, šie mums draugiškai mojo ranka. Darbo dirbant nepastebėjau, bet buvo sekmdienio priešpietis. Tiesa, viename kieme teko matyti motiną su dukterimis beskutančias kažkokias šaknis. Iš autobuso šoferio sužinojau, kad šitie žmonės, būdami, palyginus, toli nuo pačios Kaledonijos, beveik neturi materialinio kontakto su prancūzų civilizacija. Jie gyvena iš žemės ir jūros vaisių, kaip gyveno ir jų protėviai. Aišku, veikia pradžios mokyklos, ir visi moka prancūziškai skaityti, rašyti ir melstis, bet tarp savęs kalba senąja savo kalba.

Mes buvome atvykę sekmadienį, kada iš visų mažų kaimelių sueina žmonės į vieną centrinę katalikų bažnyčią. Autobusas sustojo prieš bažnyčią kaip tik šventoms mišioms užsibaigus ir žmonėms pradedant skirstytis. Bažnytkaimis greitai prisipildė žmonių. Ryškiai gėlėtos rūbų medžiagos labai tiko čiabuvių šokoladinei odos spalvai. Vaikai, nors paskirai labai nedrąsūs, tuojau būriais mus apspito rodydami dideles rudas akis ir baltus dantukus: "Bonjour mademoiselle! Bonjour madame!" Kiekvienas stengėsi pasisveikinti. Turėdami mažai laiko, tegalėjome truputėlį paėjėti kaimo pagrindiniu keliu. Kiekvieną mūsų lydėjo keletas vaikų. O grįžtant teko apie šimtą kartų atsakinėti į praeivių pasisveikinimus: kiekvienas vaikas moteris ir vyras, praeidamas ar šiap sutiktas, pasakė su malonia šypsena "bonjour". Nė kiek nesivaržydami sustodavo papozuoti fotografuojami.

Melanėzų rasės žmonės turi tam sesnę odą ir skirtingus veido bruožus negu polinezai, ir apie jų priešistorinę praeitį kolkas beveik nieko nėra žinoma. Šiuo metu mokslininkai praveda archeologinius tyrinėjimus, norėdami sužinoti, iš kur yra kilę melanėzai New Hebrides, Fiji, New Guinea, Australijoj ir kiek vėliau N. Kaledonijoj.

Visais atžvilgiais radau N. Kaledoniją ir jos gyventojus labai vertais aplankymo ir gailiuosi, kad nebuvo įmanoma dar ir po kursų pabaigos pasilikti. Tikrai būčiau norėjusi giliau įsigyventi prancūziško gyvenimo atmosferoje ir giliau susipažinti su vietiniais spalvuotaisiais žmonėmis, suprasti ne vien jų šypsnį, bet ir ašarą. O yra ir jų.

AISĖIRI, Dubline leidžiamas airių laikraštis praėjusį gruodžio mėnesį iš LITUANUS 1959 m. 1 nr. ištisai persispausdino Juozo Audėno straipsnį apie kooperacijos sąjūdį nepriklausomoj Lietuvoj. Antraštėje straipsnis perstatomas, kaip pamoka Airijai iš Lietuvos, dabar pavergtos raudonųjų "taikos mylėtojų".

(ELTA)

Gaila Klupšaitė

★

Aš tau rašau
Mažus eilėraščius —
Apie palaukės vėją,
Rudenio lietus
Ir gervių trikampius,
Išblunkančius saulėleidyje;
Ir apie ilgesį,
Bevaikščiojantį
Lapais nubarstytais vieškeliais;
Mėnesienoje
Besikalbančius ajerus,
Paklydusius raudos posmus;
Tebekvepiantį bičių medumi
Grabnyčių vašką;
Apie namus, —
Senai gal tavo pamirštus, —
Aš tau rašau
Mažus eilėraščius.

AUDĖJĖLĖ

Margi raštai — kaip balandžiai
Minčių mintys audime;
Kiek dainelių, kiek dvejonių
Tu įaudi į drobes!

Tu įaudi ankstų rytą,
Rudens vakarus, žiemas;
Plonos drobės kraičio skrynioj —
Ar supras jis. ar supras?

ĮSPĖK

Nuskyniau aš
Rasa papuoštą žiedą —
Ne tau, ne tau.
Kaip ašaros
Rasa per veidą rieda —
Ne tau, ne tau.

RYTAS

Saulė, žemė, rasa —
Geltonplaukė mergaitė
Palaida kasa
Renka pirmąsias žemuoges.

ĮDOMŪS FAKTAI

paruošė Verus

Tik vos prieš šimtmetį žmogus nežinojo kitokių energijos šaltinių, kaip tik vėją, vandens ratą ir raumenis. Per tūkstančius metų visi darbai buvo atliekami žmogaus ar gyvulių jėga — raumenimis, nesvarbu, ar tai statant milžiniškus senovės paminklus, ar rūpinantis pagrindiniais pragyvenimo reikmenimis.

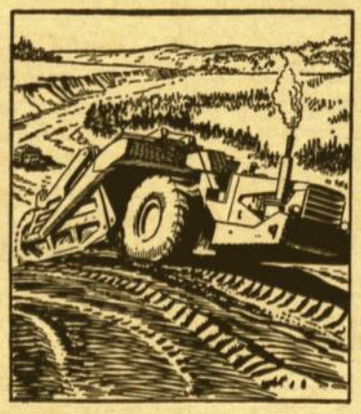

Mūsų epochoje žmogus įvairiems darbams įkinkė mašinas. Mašinos žmogui suteikė galios net griauti kalnus. Daugiausia mašinos varomos benzinu ar žibalu, kas prieš kelias generacijas visai nebuvo žinoma. Mokslininkai šiandie atranda vis daugiau ir daugiau energijos šaltinių, kas pavaduoja žmogaus raumenis.

Senovės žmogui taip pat buvo žinoma nafta arba žemės alyva, besisunkianti iš žemės. Asiriečiai ją panaudojo keliams tiesti — asfaltui. Žvejai ja tepdavo laivus, kad neprasisunktų vanduo. Amerikos indėnai naftą naudodavo gydymo reikalams Amerikoje naujakuriai spiaudydavosi, kai kasdami šulinius vietoj vandens atrasdavo naftą.

Akademiniam gyvenime

NAUJAS GYDYTOJAS

Praeitais akademiniais metais, prieš Kalėdas, baigė Melbuorno universitete medicinos mokslą Karolis Kazlauskas, 24 m. amžiaus. Šiuo metu gydytojo praktikos metus atlieka mokomojoj Austin ligoninėj, Heidelberg priemiestyje.

Gydytojas Karolis yra baigęs University High, Melbuorno Lituanistinius kursus ir buvo aktyvus dalyvis melburniškio žurnalistinio būrelio. Studijuodamas vienerius metus, 1964-65 m., buvo ALSS centrinės valdybos pirmininkas. Jo metu buvo priimti dabartiniai Australijos Lietuvių Studentų sąjungos įstatai, pravesta Melbourne paveikslingas studentų suvažiavimas

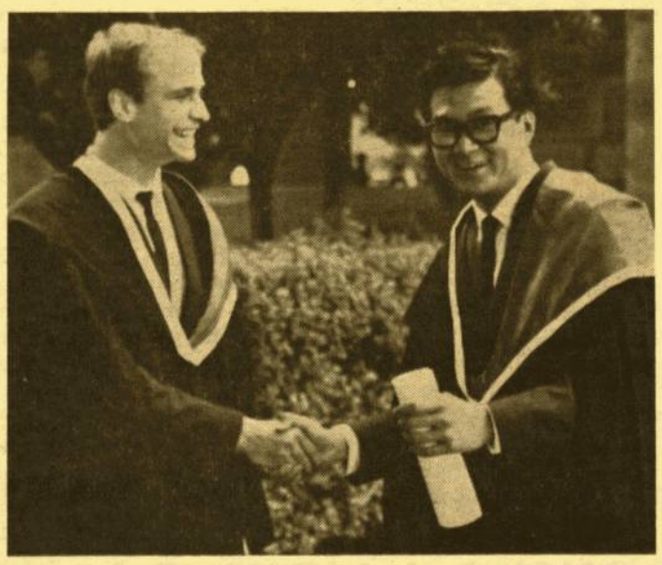

ir studentų savaitgalis Macedon, ponų Žukauskų sodyboje.

Mokyklos ir studijų metu aktingai reiškėsi skautuose, būdamas vienerius metus skautų vyčių būrelio vadovu. Baigęs praktikos metus, žada vėl aktingai įsijungti į lietuvių bendruomenės veiklą.

Nuotraukoje matome daktarą Karolį Kazlauską su kiniečiu iš Malajų Tien lai Hee, kuris kartu baigė mediciną Melbourne. Studijuodamas jis gyveno pas Kazlauskus. Dr. Tien lai Hee yra sūnus vieno politinio pabėgėlio iš Kinijos, kuris šiuo metu yra įsikūręs Malajoj, netoli sostinės Kuala Lumpur, kur turi gumos medžio plantacijas. Dr. Tien lai Hee sugrįžo į Malajus. Nors tėvas yra kiniečių aristokratų kilmės, bet sūnus tuo mažai tesidomi. Tik kinijos tauta jam viskas; šiaip jau griežtas antikomunistas. Sūnui žmoną, pagal kiniečių tradicijas, parinko dar kūdikystėj tėvas. Žinoma, aristokratę kinietę. Sūnus ją ir ves. Kitaip negalima.

Tien lai Hee šeima yra sentėvių kulto gerbėjai. Tėvas, nors ir politinis bėglys, praeitais metais buvo slapta nuvykęs į Kiniją aplankyti sentėvių kapų, kurie arti jo buvusių aristokratiškų rūmų. Turėjo vargo grįždamas: tik su kyšiais išsipirko.

MELBOURNO SKYRIAUS SAVAITGALIS

Melbourno studentai rengia savo tradicinį savaitgalį "Neringoje" Mt. Buller Viktorijos snieguotuose kalnuose kovo 11-13 d.d. Kartu įvyks iškilminga vakarienė "Kooroona Chalet".

SYDNĖJAUS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Sydnėjaus Skyriaus visuotinis susirinkimas įvyks kovo 12 d., sekm., 5 val. p.p. Liet. Namuose Lidcombe. Bus aptariami svarbūs reikalai ir ateities darbai. Visiems studentams dalyvavimas būtinas.

Sydnėjaus Skyriaus Valdyba

PLSA ATSTOVAS

Jaunimo kongreso metu Amerikoje buvo įsteigta Pasaulio Lietuvių Studentų Atstovybė. Jos tikslas — palaikyti ryšius su lietuviais studentais visame pasaulyje ir juos atstovauti. Australijos lietuvių studentų atstovas yra kol. Kazys Zdanavičius.

BRISBANĖJE

DEVYNI LIETUVIAI DAKTARAI

Gal kas ir suabejos, iš kur pas mus tiek lietuvių gydytojų. Bet patikrinę esančius ir studijuojančius mes tikimės ateity turėti gal ir daugiau daktarų. Štai mūsų daktarai:

Dr. M. Vilkinaitė, Dr. J. Palietis, Dr. Hagentornas, (Kaune žinomo prof. Hagentorno sūnus); šie visi dirba Brisbanės ligoninėse. Dantų gydytoja N. Mališauskaitė, kurią laikinai pasisavino Melbournas. Medicinos studentai: J. Palietis (IV kursas), V. Kiaušas (III), L. Vilkinas (II), J. Zinkelis (II); už metų grįš Čikagoje daktaratą įsigijęs D. Sagatys. Būtų buvus ir dešimta gydytoja — A. Kalvaitytė, bet studijų nebaigusi ištekėjo.

Dirbantis ir studijuojantis mūsų jaunimas: Jonas Zinkelis (stud. elektro techniką I metai), M. Kriaučiūnas (I metai science), J. Zabukaitė (III metai ekonomiką), E. Puodžiūnaitė (paskutinieji metai patalogijoje). Mokytoja Puodžiūnaitė apvažinėjusi Europą ir mokytojauja Londone. Mokytojauja jau antri metai ir V. Stankūnaitė, ir R.Kviecinskaitė. V. Luckaitė antrus metus lanko med. seserų kursus, E. Sagatys antri metai sekmingai studijuoja ekonomiką, o Kajetonas Sakalauskas studijuoja teologiją Romoje.

Nors mūsų kolonija ir neskaitlinga, bet mes brisbaniečiai galime didžiuotis savo jaunaisiais, baigusiais ar bebaigiančiais aukštąjį mokslą. Tikimės, kad k asmet jų skaičius vis didės.

SYDNEY LIET. SPAUDOS CENTRAS

39 Church St., Lidcombe, Telef. 649.8879

platina naujausias, vertingiausias ir įdomiausias knygas, taip pat lietuviškas plokšteles ir tutinius medžio drožinius.

J. Šoliūnas: *Krepšinio išvyka Australijon*, gausiai paveiksluota	$3.00
Eleven Lithuanian Artists in Australia, išleido Krašto Valdyba	5.00
Plunksna ir Žodis, Sydnėjaus lietuvių Plunksnos Klubo alm.	2.50
Metmenys Nr.11, jaunosios kartos kultūros žurnalas	1.20
A. Merkelis: *Antanas Smetona*	11.25
V. Šliogeris: *Antanas Smetona* žmogus ir valstybininkas	2.00
V. Sruogienė: *Lietuvos Istorija*	5.40
J. Matusas: *Šaulių Sąjungos Istorija*	3.00
B. Matulionis: *V. Nagius Nagevičius*, monografija	5.40
V. Mingėla: *Kun. A. Miliukas*, monografija	5.40
R. Skipitis: *Nepriklausomą Lietuvą Statant*	4.50
S. Kairys: *Lietuva Budo*	3.60
K. Bielinis: *Penktieji Metai*	3.60
J. Girnius: *Žmogus be Dievo*	5.00
K. Žukas: *Žvilgsnis į Praeitį*	4.50
Skautybė Lietuvaitei	2.25
Lietuvos Žemėlapis Liet. Enciklopedijos leid.	3.15
V. Biržiška: *Aleksandrynas I, II ir III* t.t. po	5.00
Lietuvių Anglų Kalbų Žodynas	4.40
Anglų Lietuvių Kalbų Žodynas	5.40
J. Žilevičius: *Lietuviais Eseme Mes Gimę*, dainos su gaidomis	4.05
V. Čižiūnas: *Tautinis Auklėjimas Šeimoje*	1.35
Lietuviškos Muzikos Rinktinė Fortepijonui	2.00

PLOKŠTELĖS:

Laužų Aidai skautų dainos	5.25
Lietuvių Dainos ir Šokiai	5.25
Suk Suk Ratelį	5.25
Lietuvių Tutiniai šokiai	5.25
Mes Žengiam su Daina	5.25
Dvi Mamytės, Dvi Dukrytės	5.25
Gaudžia Trimitai	5.25
Šokių Rinkinys — Šabaniauskas	5.75
Ar Pameni — Vanda Stankus	
Sutemų Garsai — Vanda Stankus	5.75
Rožės ir Tylūs Vakarai — Vanda Stankus	5.75
O Ramunėle Pasakyk — B. Tamošiūnienė	5.75
Mes Dainuojam — Čiurlionio ansamblis	6.50
Pilėnai — Opera, 3 plokštelės	15.75

Knygas ir plokšteles galima įsigyti kiekvieną sekmadienį Sydnėjaus Lietuvių Klubo patalpose, 39 Church St. Lidcombe.

VISUR VISAIP

Raketų išradėjas W. von Brown "U. S. News a, World Report" žurnale teigia, kad amerikiečių astranautai 1968 m. turėtų pasiekti mėnulį, jeigu nebus susidurta su nepramatytomis kliūtimis. Sov. Sąjunga tebėra nepasitraukusi iš varžybų ir šiuo metu, matyt, ruošiasi naujiems bandymams, nes pasaulio vandenynuose telkiami laivai, kurie paprastai palaiko radijo ryšį su skriejančiais kosmonautais Amerikiečių duomenimis, paskutinieji du bandymai sovietams nepavyko — iššautieji erdvėlaiviai sprogo ore. Kadangi sovietai lig šiol atsisakė bandymų sujungti du erdvėlaivius, kaikurie amerikiečių mokslininkai teigia, kad jie negalvoja apie kelionę į mėnulį, bet ruošiasi skrydžiui į Marsą. Iš kitos pusės, negalima užmiršti fakto, jog sovietinė "Protono" raketa yra gerokai stipresnė už amerikietiškąsias. Galimas dalykas, ji reikiamą krūvį gali iš karto pakelti nuo žemės. Tokiu atveju susitikimas su kitu erdvėlaiviu pasidaro nereikalingas.

PASIVAIKŠČIOJIMAI MĖNULYJE

Amerikiečių erdvės specialistai tikisi, kad po 1970 m. astronautai galės jau prabūti mėnulyje po keletą savaičių ir pakeliauti jo paviršium. Po to dar turės praeiti 10 metų, kol žmogus nukils į Marsą, o apie 1990 m. nedidelė amerikiečių kolonija jau galėsianti apsigyventi mėnulyje ir bus galima nusiųsti žmogų į Jupiterį ir Saturną.

Apie 1975 m. erdvės laivas su kokiais 6 astronautais galėsiąs bent metus iš karto paskraidyti aplink žemę. Apie 1980 m. šešetas astronautų galėsią paskraidyti apie Marsą ir grįžti žemėn (vien kelionė į vieną galą truks apie 20 mėnesių). Tiktai jų kelionei skirtasis laivas turėsiąs būti sudedamas - sumontuojamas ne žemėje, bet erdvėje, apie 300 mylių aukštyje.

Bet pasiruošimas tokioms kelionėms kainuos milžiniškus pinigus: į Marsą nuleisti žmones tarp 40 ir 100 milijardų dolerių.

(E.L.)

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
73 Holden St., Ashfield, N.S.W. Tel. 71 3475

VARPO KLUBE

VARPAS — METRO
52—47

Pirmas po sporto šventės rungtynes pradėjo pilni kovingumo dvasios ir gražiai laimėjo prieš pirmaujantį priešą. Taškus pelnė: A. Milvydas 17, A. Ališauskas 15, V. Soha 8, A. Skimbirauskas ir S. Žiedas po 6.

VARPAS — St. KILDA II
42—28

Čia mūsiškiai susitiko su visuomet žiauriai lošiančia komanda, bet irgi panaudoję jėgą užtikrintai laimėjo. Taškai: A. Skimbirauskas 14, A. Ališauskas 8, R. Firinauskas ir V. Soha po 7, E. Firinauskas 4 irS. Žiedas 1.

VARPAS — REDS
50—53

Smarkaus tempo rungtynėse visą laiką rezultatas svyravo pora taškų tai priešo, tai mūsų naudai. Be pakaitų lošdami mūsų vyrai išvargo, ir priešas laimėjo. Taškai: A. Milvydas 16, A. Ališauskas 14, V. Soha 12 ir A. Skimbirauskas 8.

VARPAS — St. KILDA I
36—46

Susitikus su stipriu priešu gerai lošdami varpiečiai po 10 min. vedė 10 taškų. Antrame puslaikyje australai mūsiškius gerai uždengdavo ir turėjome nusileisti. Taškai: A. Ališauskas 11, R. Firinauskas 10, V. Soha 7, A. Prokopavičius 4 ir E. Firinauskas 2.

VARPAS — NORTHROYS
68—30

Nežiūrint į Varpo aukštą rezultatą trūko susilošimo puolime spartos žaidime. Mūsiškiai bandė per greitai lošti, nors visi stengėti labai ištikimai suklupdyti priešą. Gerai nuiminėjo kamuolį nuo lentos mūsų gynikai tuo duodami progos puolikams pelnyti taškų. Taškai: A. Milvydas 20, V. Soha 12, E. Firinauskas 11, R. Firinauskas 9, A. Ališauskas 8, A. Skimbirauskas ir S. Žiedas po 4.

VARPAS — W. DAYTON
43—47

Pirmą puslaikį priešas laimėjo 36-28, nes jiems labai sekėsi metimai. Antrame puslaikyje mūsiškiai sulošė geriau, bet per daug pasitikėjo savimi ir nejvertino priešininkų. Taškai: V. Mačiulaitis 11, A. Skimbirauskas ir E. Firinauskas 8, V. Soha ir S. Žiedas po 6, R. Firinauskas ir A. Ališauskas po 2.

VARPAS — TRIESTINA
39—33

Lošimas buvo labai įtemptas, ir pirmame puslaikyje mūsų vyrai labai jaudinosi. Antrame puslaikyje kiečiau sukovojo ir laimėjo prieš stiprią italų komandą. Taškai: V. Soha 14, A. Milvydas 8, R. Firinauskas 6, S. Žiedas 5, A. Ališauskas 4, S. Urbonas 2 ir R. Vilutis 0.

VARPAS — DUKES
33—48

Mūsiškiai nedaug ką galėjo padaryti prieš stiprius varžovus, nors ir neišnaudojo keleto gražių progų laimėti taškų. Taškai: V. Soha 12, V. Mačiulaitis ir A. Ališauskas po 8, A. Prokopavičius 4 ir A. Skimbirauskas 1.

VARPAS — THUNDERBIRDS
33—32

Pirmą puslaikį užbaigė keliais taškais savo naudai, bet rungtynės baigėsi lygiomis. Pratesime laimėjome Rūtai Žiogaitei įmetus reikalinguosius du taškus. Taškus pelnė: R. Milvydaitė 17, D. Statkutė 6, R. Žiogaitė ir R. Garbenytė po 4 ir J. Bladzeivičiūtė 2.

VARPAS — T.G.
29—20

Varpietės labai gerai sužaidė prieš stiprias priešininkes ir laimėjo. Taškai: R. Milvydaitė 10, R. Žiogaitė ir J. Bladzevičiūtė po 6, D. Statkutė 5 ir R. Garbenytė 2.

Jaunesnių mergaičių komanda pridėjo dar du laimėjimus savo vasaros turnyro lentelėn užtikrintai nugalėdomos VASC. 50 — 16 ir CAULFIELD 56 — 6. Merginos sužaidė gražiom pasuotėm ir išvystė smarkų tempą taip, kad varžovės visai neturėjo progos pasireikšti. Taškus pelnė: N. Stanaitytė 62, I. Smilgevičiūtė 22, N. Musčinskaitė 14, G. Uscinskaitė 6, L. Smilgevičiūtė 2 ir M. Tamošaus kaitė 0.

Jauniai berniukai žemiau 18 m. turėjo pirmas vasaros sezono rungtynes, kurias vienu tašku pralošė, bet jau antrose priešą supylė. Šią daug žadančią komandą perėmė treniruoti ilgametis Varpo klubo krepšininkas Vytautas Mockus. kuriam linkime daug laimės. Komandos kapitonas J. Petraitis.

(*va*)

NET ŠEŠIOS LIETUVAITĖS dalyvavo Australijos jaunių (iki 18 m.) krepšinio pirmenybėse rugpiūčio mėn. Adelaidėje. D. Statkutė ir R. Milvydaitė, Melbourno Varpo reprezentantės, atstovavo Viktorijos rinktinę, o Adelaidės Vyties G. Krivickaitė, V. Juciūtė, M. Lapienytė ir N. Vyšniauskaitė — Pietų Australiją.

Jaunių berniukų Australijos krepšinio pirmenybėse dalyvavo tik du lietuviai. Pietų Australijos spalvas gynė vytietis Kastytis Jaunutis, o Viktorijos rinktinėje žaidė varpietis A .Milvydas.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ VYRŲ IR MOTERŲ krepšinio rinktinės spalio 15-16 d.d. Melbourne išbandė savo jėgas su latvių ir australų sportininkais. Lietuviams pergalių pasiekti nepavyko, nors prieš latvių vyrus pralaimėta tik vienu tašku (35:36).

SYDNĖJAUS KOVAS po įtemptos kovos finale (73:71) įveikė latvių Spars krepšininkus ir tapo Western Suburbs meisteriu.

Jauniai sporto šventėje

JAUNIAI

Šios sporto šventės jaunių berniukų krepšinio lygis buvo gerokai pakilęs ir matėsi graži pažanga, ypatingai Melbourno ir Adelaidės komondose. Jaunių berniukų krepšinyje laimėtoju tapo Adelaide, II-ją vietą gavo Melbournas, III-ja — Geelongas ir IV — Sydnėjus.

Pirmose jaunių rungtynėse Melbourno jauniai gana lengvai nugalėjo Geelongą 44:26 (22:5) Daugiausia taškų įmetė Melbournui: Milvydas ir Firinauskas po 14, Vingrys 8, Petraitis 6; Geelongui: Rinkauskas 9, Zylė 5.

Antrose rungtynėse geelongiškiai lengvai laimėjo prieš Sydnėjaus dar neseniai pradėjusius žaisti jaunius 39:9 (16:4) Taškai: Geelongui: Zylė 13, Rinkauskas 12 Čerakavičius 6. Sydnėjui: Genys 6, Andriejūnas 2.

Melbournas taip pat lengvai nugalėjo aikštėje daug mažiau patyrimo turinčius sydnėjiškius 43:7 (21:4) Taškai: Milvydas 24, Firinauskas 10. Sydnėjus: Genys 4.

Po gana lengvos kovos Adelaidė laimėjo prieš Geelongą 46:28 (13:8) Taškai Adelaidei: Jaunutis K. 20, Kanas 9, Reivytis 8. Geelongui: Rinkauskas 19, Obeliūnas 4.

Adelaidė lengvai laimėjo ir prieš Sydnėjų 48:13 (22:5). Taškai: Jaunutis K. 21, Reivytis ir Kanas po 9. Sydnėjus: Mikalauskas 4, Sankauskas 3.

Pačios įdomiausios jaunių rungtynės, nulėmusios ir laimėtojo vardą, įvyko tarp Adelaidės ir Melbourno berniukų. Pirmąjį puslaikį melbourniškiai dar bandė išlaikyti žaidimą ir pralaimėjo tik 14:18, tačiau antrąjį puslaikį adelaidiškiai jauniai jau visai žaidimą perėmė į savo rankas ir pelnytai laimėjo 36:19. Taškai Adelaide: Jaunutis K. 16, Reivytis 12 ir Kanas 8. Melbournas: Milvydas 10, Firinauskas 4.

Šventei pasibaigus visų jaunių komandų trenerių buvo išrinkta Australijos lietuvių jaunių rinktinė.

J. Jaunutis, P. Kanas, A. Reivytis (iš Adelaidės), A. Milvydas, R. Firinauskas, Petraitis (iš Melbourno), R. Čerakavičius, V. Obeliūnas, H. Rinkauskas (iš Geelongo), E. Palubinskas (Canberra) ir Mikalauskas (Sydnėjus). Jaunių komandos treneris — S. Šutas (Geelongas).

JAUNĖS

Jaunių mergaičių praeitos šventės laimėtojomis tapo Adelaidė, II-ją vietą gavo Melbournas, III-ją Geelongas ir IV-ja Sydnėjus.

Pirmos rungtynės Melbournas laimėjo lengvai įveikia sydnėjiškes 40:6 (22:2). Taškai Melbournui: Stanaitytė 29, Musčinskaitė 7, Tamašauskaitė 4, Sydnėjui: Kazlauskaitė, Saukaitė ir Mickutė po 2.

Taip pat savo antrojo pralaimėjimo sydnėjiškės susilaukė ir prieš Geelongą, nors šį kartą jaunosios kovietės parodė geresnį pasipriešinimą. Rezultatas 17:10 (9:5). Taškai Geelongas: Savickaitė 10. Sydnėjus: Kazlauskaitė ir Mickutė po 3.

Gana lengvai Adelaidė nugalėjo Geelongą 37:21 (13:13). Taškai Adelaidei: Vyšniauskaitė 14, Beinoravičiūtė 8. Geelongui: Savickaitė 9, Turner 6.

Taip pat lengvai Melbourno mergaitės nugalėjo Geelongą 42:22 (22:12). Taškai Melbournui: Milvydaitė 16, Stanaitytė 12, Smilgevičiūtė 10. Geelongui: Turner 8, Savickaitė 6.

Nelygioje kovoje adelaidiškės nugalėjo Sydnėjų 49:2. Taškai Adelaidei: Juciutė 14,Vyšniauskaitė 13, Marcinkevičiūtė 7. Sydney: Kazlauskaitė 2.

Paskutinėse ir pačiose įdomiausiose šventės rungtynėse pelnytą laimėjimą prieš Melbourną išplėšė adelaidiškės, nors iš melburniškių žiūrovai tikėjosi daug geresnio ir didesnio pasipriešinimo. Taškai: Adelaidei: Vyšniauskatė 9, Juciūtė 8. Melbournui: Stanaitytė 7, Musčinskaitė 5.

Kaip ir berniukų, taip ir mergaičių išrinkta šių metų jaunių rinktinė: N. Vyšniauskaitė, V. Juciūtė, M. Lapienaitė, G. Krivickaitė visos iš Adelaidės, I. Smilgevičiūtė, N. Stanaitytė iš Melbourno, R. Vaičekauskaitė, L. Luckutė, M. Savickaitė iš Geelongo ir T. Kazlauskaitė iš Sydnėjaus. Komandos treneris A. Merūnas (Adelaide)

A. Laukaitis

ŠACHMATAI

ŠACHMATAI SPORTO ŠVENTĖJE

Metų eigoje beveik kiekviename lietuvių sporto klube šachmatininkai gana aktyviai dalyvauja turnyruose. Adelaidės ir Sydnejaus klubai varžyboms su australais įregistruoja net po kelias komandas, bet kai ateina laikas stoti į kovą lietuvių Sporto Šventėse, reikalai pablogėja. Tas pasikartoja jau ne pirmą kartą.

Šiais metais padėtis buvo blogiausia. Komandinės šachmatų varžybos Sporto Šventėje nebuvo pravestos. Ir štai dėl ko.

Didžiausią pažangą padaręs Sydnejaus šachmatininkas A. Kabaila vykstant Sporto Šventei dalyvavo Krašto Tarybos suvažiavime ir ėjo prezidiumo pirmininko pareigas. V. Patašius ilgametis Krašto Valdybos sekretorius jau beveik pradeda pamiršti šachmatus. Adelaidės R. Arlauskas ir P. Lukošiūnas buvo rimtai apsirgę. Dėl labai svarbių priežąsčių negalėjo dalyvauti A. Baltutis — Melbourno klubo ir A. Bratanavičius — Geelongo.

Sp. Šventės laimėtojas J. Dambrauskas (Sydney)

INDIVIDUALINIS TURNYRAS

Pirmą kartą Australijos lietuvių Sporto Šventėje buvo pravestas individualinis šachmatų turnyras. Dalyvavo septyni šachmatininkai. Laimėtoju tapo J. Dambrauskas, nepralošęs nė vienos partijos ir tuo pačiu užsipelnęs Australijos lietuvių šachmatų čempijono vardą. J. Dambrauskas jau eilė metų žaidžia už Sydnejaus lietuvių klubą. Be šachmatų skiria laiko ir sporto klubui.

Nuotraukoje matome pirmąjį Australijos lietuvių šachmatų čempijoną J. Dambrauską prie šachmatų lentos. Greta turnyro laimėtojui skirta sidabrinė lėkštė, kurią aukavo Australijos lietuvių bendruomenės valdyba.

Antroje vietoje V. Kranauskas (Sydney) 4 taškai, trečioje J. Žilinskas (Canberra) 3½ taško, ketvirtoje J. Jenčius (Sydney) 3 taškai, penktoje M. Šertvytis (Adelaide) 2 taškai, šeštoje P. Grosas (Sydney) 1½ ir paskutinėje vietoje V. Liūga (Sydney) 1 taškas. V. Liūga po dviejų pralaimėjimų likusias 3 partijas atidavė be žaidimo.

ŽAIBO TURNYRAS

Šachmatų žaibo turnyre dalyvavo beveik visi Sydnejaus sporto klubo šachmatininkai įskaitant M. Šertvytį iš Adelaidės, kuris pasirodo yra geras penkių minučių žaibo partijose.

Ir šį turnyrą laimėjo J. Dambrauskas, pralošęs tik vieną partiją antros vietos laimėtojui M. Šertvyčiui.

Šio turnyro laimėtojui dovaną — šachmatų laikrodį aukojo V. Račiūnas ir P. Burokas — Sydnejaus lietuvių sporto klubo rėmėjai.

BENDROS PASTABOS

Individualinis ir žaibo šachmatų turnyrai pravesti Newtowno sporto salės patalpose davę progos šachmatų mėgėjams stebėti įdomesnes partijas. Pasibaigus Sporto Šventei mūsų spaudoje korespondentas, matomai neturėdamas mažiausio supratimo apie šį žaidimą, siūlo panaikinti šachmatų varžybas Sporto Šventėse. Panaikinti ir bet ką išbraukti iš mūsų sportinės veiklos labai lengva, ypatingai tiems, kurie daro sprendimus pagal savo dienos nuotaiką ir pasikliaudami mintimi, kad jo klubas neturi galimybės toje sporto šakoje laimėti pirmas vietas: Mūsų visų pareiga dėti pastangų, kad visose sporto šakose būtų pravestos varžybos ir kad sportuojančio jaunimo gretos didėtų įskaitant ir šachmatininkus.

Matas

VEDYBŲ SUKAKTIS

Ji: kaip paminėsime mudviejų 25-rių metų vedybinę sukaktį?

Jis: gal dviejų minučių susikaupimu?

SPORTO SKYRIAUS SKAITYTOJAMS!

Jau kiek laiko, kaip šio skyriaus eilutėse vyksta "žodinė kova" tarp paskirų asmenų bei klubų dėl buvusio Adelaidės "Vyties" klubo žaidėjo D. Atkinson, kuris jau virš metų gyvena Sydnejuje.

Sporto Skyrius, būdamas šiuo reikalu neutralus, leido pasisakyti visiems buvusiems oficialiems šventės ir klubų pareigūnams, o taip pat ir šiuo reikalu suinteresuotiems asmenims, tačiau šiam reikalui nesibaigiant ir įkarščiui jau persimetant net į asmeniškumus, šis ginčas Sporto Skyriuje nutraukiamas ir ateityje visais šį reikalą liečiančiais klausimais prašau kreiptis į naująją ALSK V-bą Canberroje.

Jeigu ALSK Valdyba rastų reikalo šiuo atžvilgiu padaryti viešą pareiškimą, tai jis bus paskelbtas.

A. Laukaitis
Sporto Skyriaus Redaktorius.

PIRMENYBĖS SYDNĖJUJE

Sydnėjaus kovietės tiek jaunės, tiek ir merginos, pradėjo žiemos pirmenybių pirmąjį ratą Western Suburbs lygoje. Merginos žaidžia "A" klasėje, kai jaunės šiais metais perėjo į "C" klasę.

Pirmosios šio rato rungtynės abejoms komandos buvo laimingos. Kai mūsų jaunės be žaidimo gavo savo pirmąjį laimėjimą, tai merginos save pirmąsias rungtynes sužaidė labai gerai, iškovodamos puikų laimėjimą prieš Barbarians IV. 46:18 (23:6). Šia rungtynes po ilgesnės pertraukos žaidė mūsų merginos gerai pasitaikėdamos savimi. Taškai: Jamieson 13, S.Motiejūnaitė 9, Meškauskaitė ir Čelkytė po 6, Paulauskaitė 10, L. Motiejūnaitė 2 .

MERGINŲ RUNGTYNIŲ TVARKARAŠTIS

Merginos žaidžia kiekvieną pirmadienio vakarą Canterbury Boys High Scool, Holden St., Canterbury.

27.2.67 9.30 v.
Kovas — Barbarians II.
6.3.67. 8.30 v.
Kovas — YMCA
13.3.67. 7.30 v.
Kovas — Scarb. Park
20.3.67. 6.30 v.
Kovas — Newtown
3.4.67. 6.30 v.
Kovas — Barbarians III
10.3.67. 7.30 v.
17.4.67. 8.30 v.
Kovas — Sydney University

JAUNIŲ MERG. ŽAIDYNĖS

Rungtynės vyksta kiekvieną ketvirtadienį toje pačioje Canterbury salėje.

9.3.67. 9.30 v.
Kovas — Diamonds
16.3.67. 8.30 v.
Kovas — Swifties
30.3.67. 7.30 v.
Kovas Sneakers
6.4.67. 6.30 v.
Kovas — Swifties II
13.4.67. 6.30 v.
Kovas Jasa
20.4.67. 7.30 v.
Kovas — Wyvern

Sporto salės reikalais

KAZIUKO MŪGĖS PELNAS SPORTO SALEI

Šių metų Kaziuko Mūgę kaip ir ankstyvesniais metais ruošia visos Sydnejaus jaunimo organizacijos, padedamos Sydnejaus Katalikų Kult. Draugijos. Šią, jau tradicija virtusią jaunimo šventę norima ypatingai gražiai suruošti. Be įvairiausių viduje skanumynų, lauke matysime originalią skautų palapinę, kur galima bus ir alkį numalšinti ir pasižiūrėti, kaip mūsų jaunieji skautai stovyklauja ir kodėl jiems tos stovyklos patinka. Įvairiausios loterijos, parodos, sporto varžybos ir kt. atneš pasitenkinimo ne tik jauniems, bet ir vyresniesiems. Ir svarbiausia, kad visas šios Kaziuko Mūgės pelnas yra skiriamas *sporto salės statybai*. Todėl visi dideli ir maži Sydnejaus lietuviai kovo 12 dieną atsilankykit į Bankstowno Lietuvių Namus, kur ir patys pasidžiaugę paremsite Sydnejaus lietuvišką jaunimą ir padėsite įsigyti jiems savąją jaunimo Sporto Salę.

ANTANAS BERNOTAS SUTIKO PRIŽIŪRĖTI DARBUS

Sporto salės statybos inžinieriaus, buvusio Kovo krepšininko Vyt. Bernoto tėvelis p. A. Bernotas, širdyje pats dar būdamas jaunas sportininkas, suprasdamas reikalo svarbumą, sutiko prižiūrėti statybos darbus ir vadovauti visam sporto salės statymui. Turėdami p. A. Bernotą šiame darbe sporto salės statybos iniciatoriai turi tikrai lyg deimantą savo maiše, nes p. A. Bernotas iki šiol jau yra pastatęs kelis namus ir visoje statyboje turi labai didelio patyrimo.

Iki šiol buvo galvota visą salės statybą atiduoti vienai firmai, bet patyrusių žinovų, kaip ir p. A. Bernoto ir kitų patarimais daug pigiau išeis, jeigu bus imami paskiri kontraktoriai ir dalį darbų atliks patys sportininkai ir kiti padėjėjai. Šis visas reikalas dar bus nuodugniai visos statybos komisijos apsvarstytas ir padarius visus salės planus tikimasi greitu laiku pradėti statybos realizavimą. Finansinė ir statybos komisijos p. Antanui Bernotui už tokį gražų sutikimą statybos vadovavimui iš anksto nuoširdžiai dėkoja.

PRASIDĖJO PINIGINIS VAJUS

Finansinė statybos komisija pradėjo salės statybai aukų ir paskolų vajų visame Sydnejuje ir jo apylinkėse. Gavus paskirų apylinkių adresus sportininkai ir kiti atstovai bandys aplankyti kiekvieną šeimą, prašant paaukoti ir paskolinti. Kadangi sporto salės pajamų klausimas jai pasistačius visai neabejotinas, nes treniruotėms ir rungtynėms salių tiek krepšiniui, tiek ir tinkliniui yra didelis trūkumas, taip kad tautiečiai, paskolinę didesnę sumą šiam reikalui, neturi turėti jokių abejinių apie pinigų grąžinimą. Sydnejaus sportuojantis jaunimas kreipiasi į visus lietuvius, prašydamas jiems padėti įgyvendinti šį taip gyvybinį reikalą Sydnejuje. Savo auka ir paskola jūs, tautiečiai, padėsite išlaikyti lietuvišką dvasią mūsų jaunime, todėl be jokių abejonių atidarykite savo širdis ir būkite šios sporto salės rėmėjai.

PIRMOSIOS AUKOS

Suprasdami reikalo svarbumą, Bankstowno Namų susirinkimo metu buvo pasižadėta sporto salei virš $4000.00. Pertiškis V. Voloďka paaukojo $50.00 Kovo rėmėjas M. Petronis pažadėjo $100.00. auką, o vienas sporto veteranas, pavardės prašęs neskelbti, paaukojo $100.00 ir pasižadėjo dar paskolinti $400.00.

Visos aukos ir pasižadėjimai bus skelbiami spaudoje.

KODĖL ABEJOJAMA?

Kilus Sporto Salės Bankstowne statybos idėjai ir dabar jau einant prie jos realizavimo, dar daugumas iš lietuvių, ypatingai vyresniųjų, abejoja ir puse lūpos pasisako, kad čia daugiau yra tik jaunų netikras pokštas ir prasimanymas. Daug kartų teko išgirsti, kad jeigu vienas ar kitas pamatys jau darbą prasidėjusį ir bent sienas išaugusias, tai tada tikrai padės, ir paaukos ir paskolins pinigų.

Bet gi mes visi gerai žinome, kad darbui pradėti reikalinga pačiai pradžiai pinigų, o tik tada galima ir pamatus pradėti statyti. Abi statybos komisijos, visi sportininkai ir šios salės rėmėjai yra pilnai įsitikinę, kad ar per vargus, ar galus, juokus ar ašaras šią salę mes pastatysime ir jau gal šių metų pabaigoje ten galėsime rimtai žaisti ir be jokių trukdymų matyti savo taip gražiai pasirodžiusius sportininkus pereitų metų sporto šventėje, būti savosios pirmosios lietuviškos sporto salės tikrais šeimininkais.

Visi dar abejojantys šios salės statybos tikrumu, padėkite visas abejones į šalį ir savo darbu ir auka prisidėkite prie jaunimo. Tat visi, vienokiu ar kitokiu būdu į talką!

A. L-tis

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

SALE VIC.

VASARIO 16-JI MORWELL'Y

Vasario 17 d. vakare iš gretimų apylinkių maždaug 50 mylių spinduliu susirinko lietuviai paminėti nepriklausomybės šventės Morwelly.

Minėjimas buvo nepaprastas, nes buvo atvykusių svečių: kun. P. Dauknys iš Geelong ir p.p. Vasiliauskai iš Adelaidės.

Tą dieną buvo kun. P. Dauknio atlaikytos gedulingos pamaldos už Lietuvos laisvę žūstančius ir žuvusius brolius. Pamaldų metu giesmėms vadovavo p. G. Vasiliauskienė. Labai gražų tai dienai pritaikintą pamokslą pasakė kapelionas ragindamas nenustoti vilties ir atlikti tremty visas savo pareigas.

Susirinkus po pamaldų salėn seniūnas p. F. Sodaitis atidarė minėjimą paskaitai pakviesdamas p. V. Bučį. Sales lietuvių vardu susirinkusius sveikino p. E. Eskirtienė ir ypač p.p. Vasiliauskus. Adelaidės liet. vardu sveikinimus perdavė p. Vasiliauskas sakydamas, kad kol mes kalbėsime ir dainuosime lietuviškai, tol mūsų tėvynė bus gyva.

Menėnį daly p. G. Vasiliauskienė pati akomponuodama padainavo penkias dainas. Minėjimas užbaigtas visiems bendrai sudainuojant "Lietuva brangi".

Gausiomis katutėmis susirinkusieji išreiškė padėką solistei p. G. Vasiliauskienei. Vietinis poetas J. Mikštas paskaitė du savo eilėraščius. Sugiedojus Tautos Himną oficialioji dalis buvo baigta.

Vėliau vyko suneštinės vaišės ir nuoširdūs pokalbiai. Atsisveikinant su svečiais buvo sugiedota "Ilgiausių metų", o p. Vasiliauskienė matydama džiaugsmą ir dėkingumą visų veiduose, prižadėjo prie progos vėl visus aplankyti.

Dalyvė

BRISBANE

NAUJAS BAŽNYTINIS KOMITETAS

Pasibaigus kadencijai ir vieno iš komiteto narių šeimai rimtai planuojant išsikelti į Sydney, š.m. vasario mėn. 12 d. buvo vienbalsiai išrinktas naujas komitetas, kuris pasiskirstė pareigomis sekančiai:

Anicetas Perminas — pirmininkas
Bronius Butkus — vice pirm.
Juozas Platkauskas — iždininkas
Cese Laurinaitienė — kandidatė

Visi brisbaniečiai buvusiam bažnytiniam Komitetui, ypač energingai veikusiems p.p. R. Žiukeliui ir J. Andriuliui už kruopštų darbą ir pareigingumą reiškia gilią ir nuoširdžią padėką.

Naujam bažnytiniam Komitetui — geriausios sekmės, glaudaus bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis bei visokeriopos Dievo palaimos einant atsakingas pareigas!

Kun. S. Gaidelis, S.J.,
kapelionas

NEWCASTLE

MALDOS APAŠTALAVIMO INTENCIJOS

Jo Šventenybė popiežius Paulius VI kovo mėnesiui MA nariams skyrė sekančias intencijas:

b e n d r ą j ą — kad tikintieji Velykų paslaptį sau geriau įsisąmonintų ir pagal ją gyventų.

m i s i j ų — už tinkamą misijonierių paruošimą jų dvasiniam apaštališkam darbui.

PAMALDOS:

Sekančios pamaldos Newcastelio ir apylinkės lietuviams bus laikomos kovo 5 d. 11 val., šv. Lauryno bažnyčioje, Brodmedove.

Išpažinčių bus klausoma 10 val. prieš Mišias. Kadangi tai bus vienintelės savos pamaldos prieš Velykas, maloniai kviečiami visi pasinaudoti proga, einant velykinės.

Kun. S. Gaidelis S.J.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Newcastle lietuviai nepriklausomybės šventę paminėjo vasario 18 d. p.p. Jazbučių sodyboje South Wallsende.

Apyl. p-kas p. S. Žukas minėjimą pradėjo trumpu žodžiu, p. M. Šeškus papasakojo apie pereitų metų pabaigoje įvykusias Australijos Liet. Dienas bei Krašto Tarybos suvažiavimą, Dr. V. Doniela, ištisus metus išbuvęs kelionėse po Europą ir Ameriką, papasakojo savo įspūdžius ir susitikimus su įvairių kraštų lietuviais.

RasaBajelytė gražiai padeklama vo B. Brazdžionio eilėraštį "Šiaurės Pašvaistė". Pabaigai mūsų p-kas p. S. Žukas pademonstravo spalvotą filmą iš Newcastelio liet. choro kelionės į Canberrą ir Sydnėjų pereitų metų pabaigoje.

Toliau buvo gražiai pasilinksminta su užkandžiais ir gėralais. Minėjime dalyvavo gausiai vietos lietuvių (apie 50).

Kor.

PASIKEITIMAI VALDYBOJE

Pernai metų pabaigoje mirus Newcastle apyl. valdybos sekr. Juozui Paulauskui. jo vietoje pakviestas pirmasis kandidatas p. B. Liuga.

GEELONG

LIETUVIAI PARADE

Ne pirmą kartą mūsų kultūriniai vienetai garsina lietuvio vardą Geelonge, bet šį kartą ypač šauniai pasirodė mūsų jaunimas dalyvaudamas viešame parade švenčiant "Lions Club" 50-ties metų sukaktį. Šioje šventėje buvo pakviestą mūsų tautinių šokių grupė Suktinis, vadovaujama p. L. Bungardos. Paradas ir pasirodymas įvyko vasario 18 d., kur mūsų jaunimas tautiniuose rūbuose žygiavo per miestą grojant dūdų orkestrui, o procesijai pasibaigus dar sušoko tris smagius šokius.

Šio klubo valdyboje yra ir vietos lietuvis p. J. Rakuzinas, kuris žinomas kaip duosnus lietuviškų reikalų rėmėjas.

Stebėtojas

ADELAIDE

ALB-nės SAVAITGALIO MOKYKLA

Su Mons. Dr. P. Jatulio lazdele, Bendruomenės Valdybos atstovo p. Patupio ir Mokyklos Vedėjo žodžiu buvo pradėti mokyklos aštuonioliktieji mokslo metai. Išdalinus lituanistikos konkurse penias laimėtas dovanas — lietuviškas knygas, mokiniai nuėjo į atitinkamas lases, kur mokytoai išdalino vadovėlius ir pradėjo darbą.

Darželiui vadovauja p-lė Matiukaitė, o talkininkauja jai p-lės J. ir M. Neverauskaitės ir J. Petkūnaitė. Pirmą skyrių moko p. A. Blandienė, antrą skyrių. A. Petruškevičienė, trečią p. O. Zamoiskienė ir p-lė N. Masiulytė (ji mokys ir dainavimą), ketvirtą skyrių p. Urbonienė, penktą ir šeštą skyrius p. A.Abukevičius, septintą ir aštuntą A. Maželis ir M. Reinkė.

Tikybą, kaip ir anksčiau, mokys gerb. kun. A. Kazlauskas. Išvykus p-lei B. Brazauskaitei, tautinius šokius mokys buvusi mūsų mokinė, dabar gimnazijos mokytoja, p. L. Fuller-Radzevičiūtė. Juostų audimą mokys p-nia J. Maželienė. Jonas Neverauskas žadą netrukus pradėti ruoštis vaidinimui "Dvylika brolių juodvarniais lakstančių". Reikalui esant, pažadėjo mokytojauti inž. A. Galatiltis, J. Neverauskas ir kiti.

(*ALŽ*)

SYDNEY

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Sydnėjuje buvo surengtas vasario 18 d. Auburn salėje Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo paminėjimas. Rengėjai Sydney ir Bankstown apylinkių Valdybos. Susirinkus gausiai Sydnėjaus lietuviams (buvo apie 400 žmonių) minėjimą pradėjo Sydnėjaus apyl. p-kas p. J. Vėteikis pakviesdamas inž. V. Bukevičių paskaitai.

Paskaita buvo gana įdomi, kur prelegentas perbėgdamas per Lietuvos istoriją palietė kiek kritišku žvilgsniu būdingesnius mūsų tautos istorijos punktus ypatingai sustodamas prie faktų, kurie istorinės Lietuvos valstybės raidoje turėjo lemiamos reikšmės.

Po inž. V. Bukevičiaus žodžio dar trumpai pasveikino minėjimo svečias Australijos darbo partijos vadas Mr. Whitlam, kuris dalyvavo minėjime su ponia. Be minėtojo svečio dar buvo atvykę visa eilė kitų kviestųjų žymesnių australų ir mūsų kaimynų — latvių bei estų. Šventės proga raštu pasveikino ukrainiečių bendruomenės valdyba.

Meninėje dalyje, kurią gražiai pravedė p. L. Apinytė, po tris dainas padainavo svečiai: iš Melbourno p. B. Tamošiūnienė ir D. Vildovas iš Albury. Pabaigai Sydnėjaus "Dainos" choras padainavo šešias dainas ir minėjimas užbaigtas visų sugiedotu Tautos Himnu.

Po minėjimo visi susirinkusieji dar turėjo gražios progos keletą valandų pasivaišinti ir pasišnekučiuoti.

Šiuo kartu reikia pasidžiaugti, kad minėjimui buvo gerokai iš anksto pasiruošta ir dėl to jis buvo nepalyginamai patrauklesnis, negu kad anksčiau. Sako, tokiuose minėjimuose nieko naujo neišgalvosi, bet įdedant šiek tiek pastangų galima visokius minėjimus gražiai ir originaliai surengti. Vienas iš tokių valdiškų minėjimų ir laikytinas pilnai pavykusiu.

Sydnėjiškiams ypač buvo malonu pasiklausyti svečių dainavimo. Tai buvo ir nauja, ir šventiška. Sydnėjiškiai šio minėjimo rengėjams jaučia gilią padėką.

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Ku-ka

Keista, šiandie žmonių daugiau pasigendam negu bet kada. Antai M.P. redaktorius ir Minties Spaustuvė jau antra savaitė pasigenda techniškojo bendradarbio Z. Kyzelio, kuris šeimyną susikrovęs karavane išvyko ir... prapuolė. Gal žuvauja, o gal miega kur mirkydamas kojas.

O štai sydnėjiškė sesutė rimtai paieško savo broliuko Vyto Lašaičio, kuris su žmona dingo iš lietuviško horizonto. Ilgus metus jiedu tarnavo "Dainos" chore, Rožytėse, Linksmuose Broliuose. Kur jiedu apsivarto dabar? Kas žinotų, tepraneša sesutei arba minėtoms įstaigoms.

*

Vasario 19 d. Melbourno apylinkė išsirinko naują valdžią, kuri, atrodo, bus dar labiau "atjaunėjusi" ir konsoliduota. Į naują valdybą įeina: A. Bikulčius, I. Alekna (senieji vilkai) ir iš jaunųjų — N. Mališauskaitė, stud. A. Bulokas ir A. Ramanauskas. Sako, susirinkimas buvęs labai puikus ir senajai valdybai, išbuvusiai prie vairo dvejus metus, pagyrimų ir padėkavonių nesigailėta!

Kaip atsimename, Lietuvoje savu laiku įspūdingiausius blaivybės propagandai straipsnius parašydavo stikliuko neatsisaką žurnalistai; panašiai ir čia: antai, vienos vietovės blaivininkų susirinkime skaitęs paskaitą apie rūkymo žalingumą, kad net gaila žiūrėt į rūkančius, o pasibaigus programai pats prie blaivių vaišių stalo skaniai užsirūkė.

*

Sausio 22 d. Vilniaus konservatorijos salėje buvo surengtos iškilmės pagerbti Ievai Simonaitytei, jos 70 metų amžiaus sukakties proga. Šalia sveikinimų ir pagarbinimų, buvo ir koncertas, kuriame dalyvo vargoninkas L. Digrys, violenčelistė S. Narūnaitė, solistai dainininkai I. Žukaitė ir V. Noreika.

Ava Saudargienė

Pradėkime sėją!

Alkoholikas beprotiškai ryja alkoholį, norkotikas tėvą-motiną nužudytų dėl dozės opiumo, o kūrybingas, neramios sielos lietuvis dienas — naktis aukoja savo svajonių įgyvendinimui, važiuoja šimtus mylių išgirsti lietuviškos dainos. Visuomeninkas ir mokyltojas, po aštuonių darbo valandų fabrike ar įstaigoje, eina į susirinkimus, režisierius ir šokėjas į repeticijas, nežiūrint tolimo kelio, nei namuose laukiančios televizijos, prie kurios draugai praleidžia vakarus snausdami.

Taigi ne kokia nauda suvarė lietuvius į Sydnėjaus Lietuvių Dienas. Suvažiavo kurie negali nedainuoti, negali nešokti, nevaidinti — nerašyti — nekalbėti. Suvažiavo visi, kurie nori gyventi, save išreikšti, pasinerti tautiškumo jūroje, nuplauti fabrikų dulkes nuo sielos, dainose išgirsti auksinių pušų ošimą, pajusti pievų kvapą ir šaukti: "Dar aš gyvas esu! Dar gyva lieuvių tauta!"

Lietuviško kaimo ūkininkas ,nuėmęs derlių, skiria grūdus nuo pelų, planuoja naują sėją. Ir mes, kaip ūkininkas, sėjome, auginome, nuėmę derlių atgabenome į Sydnėjų ir viską, ką tik surinkom, pabėrėme rotušės salėje. Po derliaus nuėmimo padarykime inventorizaciją, paieškokime būdų išskirti pelus ir suplanuokime naują sėją.

Ar šių metų derlius buvo geresnis už paskutiniųjų? Ar rugučiai buvo brandesni? Ar pasėlis parinktas tinkamas mūsų dirvai?

Dėja, pelai nuo grūdų nebuvo išskirti ir į bendrą aruodą pateko ne vien auksiniai grūdai, bet ir pelai, kurie turėjo pasilinkti savuose aruoduose.

Subrendę tautiškuose jausmuose ir tie, kurie pažįsta mūsų dainų bei šokių ir meniško žodžio grožį, tolerantiškai priėmė viską, kas bloga, ir viskam, kas gera, kėlė ovacijas. Bet kaip su tais, kurie gimė ir augo Australijoj? Ar ir jie priėmė viską kaip aukšto lygio tautinį meną?

Radio, televizija, mokykla ir kinai išugdė jaunojo lietuvio skonį anglicismo bei amerikonizmo dvasioje, o jo kritišką pajėgumą iki labai augšto laipsnio. Taip kad scenos menas ir žemas jo lygis netraukia jaunųjų vaizduotės. Nuo jo akių nepasislėpė techniškos klaidos, šokėjų nesiorientavimas, perkrauta ir blogai suplanuota programa, bei neskoningas skudutininkų sutūpimas salės vidury ir blogas išpildymas jų programos.

Pats įspūdingiausias ir turtingiausias meno pasireiškimas turėjo būti dainų ir šokių festivalis. Tačiau žiūrovas pavargo ir neišgyveno tikrojo lietuviško meno grožio dėl augščiau minėtų techniškų ntsklandumų, kurių buvo lengva išvengti padarius atranką.

Ištikrųjų tikroji Meno Dienų vertė buvo, ir ateity bus, ne žiūrovo pasitenkinimas, tai geriau gali atsiekti koncertai, bet faktiškas jaunuolių dalyvavimas programoje ar tai šokėjais, ar tai skudutininkais ir dainininkais, ar dailiojo žodžio skelbėjais. Šokėjų ir jų jaunų vadovų entuzijazmas ir nenuilstamas darbas atpirko organizatorių klaidas, o kas dar svarbiau, aktyviu dalyvavimu jie patys išgyveno tautinio meno grožį, pasipriešino nutautėjimui, įsiliejimui į svetimą jūrą. Jaunieji dalyviai patyrė, kad geriau skambėti mažu šaltinėliu savo laukuose, negu įsilieti į didžiulį vandenyną ir jame išnykti.

Ne kas kita, tik jaunuomenės dalyvavimas programoje turi nustatyti gaires naujai sėjai. Be paruošimo jaunųjų šokėjų, dainininkų dailiojo žodžio mėgėjų, ar ilgai galėsime ruošti Lietuvių Dienas? Jei pačių jauniausių neišmokysime mylėti meno ir didžiuotis savo kilme, ar ilgai užteks Australijoje lietuvių lietuviškiems koncertams? O kas iš mūsų norės būti paskutiniuoju lietuviu Australijoje?

Tat ar ne laikas atskirti pelus nuo grūdų? Geram derliui užauginti reikia daug darbininkų, didelio pasiruošimo ir ilgo darbo.

Prityrusių vadovų bei mėgėjų laukia savaitgalio mokyklos, skautų stovyklos, šokių rateliai, jaunimo teatrai. Laukia, kad atidarytų savo žinių aruodus ir leistų vaikams iš jų semti rieškutėmis.

Sunku dirbti su nemokančiais kalbėti vaikais? Labai sunku. Bet kai jie ima suprasti ir pasididžiuodami deklamuoti lietuviškus žodžius, džiaugsmas yra toks didelis, kad visi sunkumai staiga užmirštami. O dar didesnio džiaugsmo sulauksim, kai Lietuvių Dienose galėsim gėrėtis geru derliumi.

Tat neatidėliokime! Jau laikas pradėti sėją!

A. A.

DR. MYKOLUI SVIRKLIUI

mirus, jo mylimai žmonai ir sūnui reiškiame giliausią užuojautą.

Narbutų šeima

Skaudžios nelaimės ištiktus p. E. Svirklienę ir sūnų Leoną netikėtai mirus brangiam vyrui ir tėvui

Dr. M. SVIRKLIUI,

skausmo valandoje giliai užjaučiame ir drauge liūdime.

Bronė Kutkienė
Jonas ir Vytautas Patašiai

Pranešimai

SVARBUS PRANEŠIMAS

Visą korespondenciją, liečiančią Adelaidės Sporto Klubą "Vytį", prašome siųsti šiuo adresu: A. Skiparis, 142 Edward St., Clearance Gardens, S.A.

PLUNKSNO KLUBO NARIAMS

Plunksnos Klubo narių susirinkiams šaukiamas kovo 18 d., šeštadienį, 4 val. p.p. pas p.p. Slavėnus 25 Maranoa St., Auburn. Programoje p. M. Slavėnienės referatas "Salomėja Neris būties dramoje". Drauge posėdyje bus aptarti neseniai išėjusios Klubo knygos reikalai, tad visi klubo nariai prašomi šiame susirinkime dalyvauti.

Pirmininkas

LIETUVOS VYTIS

Daug kas iš vietos lietuvių norėtų turėti gražią spalvotą Lietuvos Vytį. Dabar jau išėjo iš spaudos didelio formato gerame popieriuje atspaustas Lietuvos Vytis, kurį išleido p. B. Langis Sydnėjuje. Šį reikšmingą darbą galima gauti pas platintojus kiekvienoje didesnėje Australijos lietuvių kolonijoje ir Mūsų Pastogės redakcijoje. Šito stambaus leidinio kaina — du doleriai. Užsisakyti galima ir paštu prisiunčiant pinigus ir apmokant išlaidas — 25 centus.

SOVIETIJOJ

SOVIETIŠKAS METODAS

Gen. Eisenhower po karo lankydamasis Maskvoje vieno pokalbio su marš. Žukovu metu paklausęs maršalą, kokius jis naudojęs metodus išvalyti vokiečių užmiršusius plotus. Marš. Žukovas paaiškinęs, kad esą į įtariamas vietas buvo siunčiami tankioj rikiuotėj pėstininkai. Tas buvo daroma tol, kol vieta tapdavusi nepavojinga tankams ir kitoms ginklų rūšims. Gen. Eisenhower apie šį marš. Žukovo paaiškinimą savo knygoj Crusade in Europe taip pastebi: kas būtų atsitikę su tuo amerikiečių generolu, kuris būtų bandęs panaudoti panašius metodus.

SOVIETIŠKAS STEBUKLAS

Nuo senų laikų du sovietų informacijos šaltiniai — Pravda, Kompartijos organas, ir Izviestijos, Vyriausybės organas, vienas kitą taip puikiai papildė, kad sovietų piliečiai buvo susidarę tokį taiklų jų vertinimą: esą Pravda (Tiesa), nerašanti tiesos, o Izviestijose (Žiniose) nėra žinių. Šiaip ar taip tas sovietų režimui tiko ir abu laikraščiai žygiavo savo tarnyboj kaip junginiai jaučiai — kuo tiesiausia linija. Neseniai betgi įvyko stebuklas: Pravda apkaltino Izviestijas, kad jos neskelbiančios tiesos ir nuslepiančios reikšmingas žinias. Pravdos redaktorius paskelbė 5000 žodžių straipsnį, kuriame apkaltintos Izviestijos (ir Sovietskaja Choziastvo,), kad jos užgniaužiančios intelektualinę laisvę... Straipsnio autorius ypač užsipuolė Izviestijas už tai, kad jos pasmerkusios tuos sovietų rašytojus, kurie turėję drąsos nurodyti, kad Rusijoj gyvenimas nesąs toks rožinis, kokį dauguma ideologų norėtų matyti.

RĘKOLEKCIJOS SYDNEJUJE

Sydnejaus lietuviams katalikams rekolekcijos įvyks kovo 17-19 d.d. Lidcombe bažnyčioje. Jas praves svečias kun. P. Dauknys, Geelongo liet. kapelionas.

Maloniai prašome minėtų dienų vakarus ir Verbų sekmadienį pašvęsti susikaupimui ir maldai.

Kun. P. Butkus

PAIEŠKOJIMAS

Po paskutinio karo iš Vokietijos į Australiją su šeima emigravo Antanas Varevičius, vėliau pasivadinęs Voveriūnu ar Varaičiu. Turimomis žiniomis Sydnėjuj ar kur kitur jis turėjęs auto vežimių remonto dirbtuvę.

Paieško jo seserys Lietuvoje. Atsiliepti prašau šiuo adresu:
St. Banelis, 230 Salem Ave.,
Toronto 4, Ont. Canada.
Su pagarba

St. Banelis

PAIEŠKOJIMAS

Vladas Žaliukas, gyvenąs Bergstrasse Nr. 207, Vehrte /4501/, West Germany, paieško šių asmenų:

Gavelių, Vokietijoje gyvenusių Rottenburge;

Vinco Lumprešo, irgi gyvenusio Rottenburge.

Visi prašomi maloniai atsiliepti nurodytu adresu.

PADĖKA

Organizacijoms ir pavieniams asmenims, prisidėjusiems ruošiant ir pravedant XVII-ją Australijos lietuvių Sporto Šventę Sydnejuje savo darbu ir lėšomis, reiškiame širdingą padėką.

Sporto Šventei taures aukojo: Krašto valdyba, S. L. S. Ramovėnai, Inžinierių D-ja, ALB. Sydnejaus Apyl. V-ba, ALB. Bankstowno Apyl. V-ba, Sydnejaus Lietuvių Klubas, Bankstowno Lietuvių Namų V-ba, V. Simniškis, V. Račiūnas, P. Burokas, M. Marcinkienė, S. Juraitis, A. Laukaitis, K. Krapauskas ir A. Šimaitis.

Aukomis rėmė Sporto Šventės reikalams: P. Mikalauskas 120 dol. V. Koženiauskas 60, K. Adickas 14, Č. Liutikas (New Zealand) 10, P. Grosas 4, V. Beržinskas 4, P. Noreika 2, K. Butkus 2, J. Kelpša 1, P. Jablonskis 1, A. Makarovas 1, Pr. Sakalauskas 1, M. Petronis 5.

Darbu prisidėjusiems: P. Čelkienei, P. Petniūnienei,, A. Zigaitienei, R. Petrukevičiūtei — Lee, P. Bielienei, P. Mikalauskienei, P. Glionertienei, P. Glionertui, K. Adickui, K. Protui, K. Narbutui, V. Narbutui, P. Sankauskui, B. Geniui, A. Makarui, J. Dambrauskui, Soc. Moterų D-jos pirmininkei p. Baužienei ir draugijos narėms, J. Rotcui ir A. Vaseriui.

Širdinga padėka lietuvių šeimoms, suteikusioms naktvynę svečiams sportininkams. Australų šeimai Wilson, suteikusiai nakvynę ir maistą keturiems svečiams sportininkams.

Maloniai atsiprašome, jei būsime praleidę ar bent kam pamiršę padėkoti. Bendrai turime viešai pareikšti, kad kiekvienas tautietis ar organizacija mielai sutiko suteikti pagalbą, kuomet buvo prašoma. Gerai žinome, kad be Tamstų pagalbos mes nebūtume galėję atlikti to, kas buvo padaryta. Dar kartą širdingas ačiū visiems.

XVII-ios Australijos Lietuvių Sporto Šventės Rengėjai Sydnėjaus Lietuvių Sporto Klubo "Kovo" Valdyba.

Mūsų Pastogė

BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: A.L.B. KRAŠTO VALDYBA

Redaktorius: Vincas Kazokas
13 Percy Street, Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395
Administracijos tel. 649 9062

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

***Prenumerata*: metams £4.0.0, ($8.00), pusei metų — £2.0.0 ($4.00), trims mėnesiams £1.0.0 ($2.00). N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams £5.0.0 ($10.00). Atskiro numerio kaina 2 šil. (20 centų).**

Prenumerata adresuojama:
MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

Skelbimai:
1 colis per 1 skiltį 12/- ($1.20), bendruomeniniai 10/- ($1.00).
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, tel. 759 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.